

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

**VYJADŘOVÁNÍ APOZITIVNÍCH VZTAHŮ
V KOMUNIKÁTECH PUBLICISTICKÉHO
FUNKČNÍHO STYLU V FIÁNRECH
ANALYTICKÝCH**

**(FREKVENCE JEDNOTLIVÝCH TYPŮ
APOZICE)**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Martina Regnerová

*Učitelství pro střední školy; obor Učitelství českého jazyka a literatury pro střední školy,
Učitelství anglického jazyka pro střední školy*

Vedoucí práce: PhDr. Jana Vaňková

Plzeň, 2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 29. března 2016

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí práce PhDr. Janě Vaňkové za odborné vedení, cenné rady a připomínky a podporu při psaní práce.

Obsah

1. ÚVOD.....	3
2. STYLISTIKA.....	4
2.1 Úvod do tématu.....	4
2.2 Obecná charakteristika publicistického funkčního stylu.....	4
2.3 Vnitřní diferenciacce publicistického funkčního stylu.....	5
2.3.1 Zpravodajský styl	6
2.3.2 Analytický styl (Publicistický styl v užším smyslu).....	6
2.4 Slohové postupy	8
3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	9
3.1 Vymezení termínu apoziice a jeho charakteristika.....	9
3.2 Sémantické typy apozičních vztahů	14
4. Metody a způsob zpracování	16
5. Vlastní analýza	20
5.1 Analýza komunikátů deníku Lidové noviny.....	20
5.1.1 Typ apozičního vztahu definovaný jako klasifikace	20
5.1.2 Typ apozičního vztahu definovaný jako vysvětlující	24
5.1.3 Typ apozičního vztahu definovaný jako identifikace	28
5.1.4 Typ apozičního vztahu definovaný jako výčet	31
5.1.5 Typ apozičního vztahu definovaný jako zpřesňující.....	33
5.1.6 Typ apozičního vztahu definovaný jako vytčení	34
5.1.7 Typ apozičního vztahu definovaný jako rektifikace	36
5.1.8 Typ apozičního vztahu definovaný jako sumarizace	37
5.2 Dílčí závěry analýzy komunikátů deníku Lidové noviny	38
5.3 ANALÝZA KOMUNIKÁTŮ DENÍKU MLADÁ FRONTA	41
5.3.1 Typ apozičního vztahu definovaný jako klasifikace	41
5.3.2 Typ apozičního vztahu definovaný jako vysvětlující	42
5.3.3 Typ apozičního vztahu definovaný jako výčet	45
5.3.4 Typ apozičního vztahu definovaný jako identifikace	47
5.3.5 Typ apozičního vztahu definovaný jako zpřesňující.....	49
5.3.6 Typ apozičního vztahu definovaný jako vytčení	50
5.3.7 Typ apozičního vztahu definovaný jako rektifikace	51
5.3.8 Typ apozičního vztahu definovaný jako sumarizace	51

5.4	Dílčí závěry z analýzy komunikátů deníku Mladá fronta DNES	52
5.5	Porovnání výsledků v komunikátech deníku Lidové noviny a Mladá fronta DNES	54
6.	ZÁVĚR	58
	RESUMÉ.....	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
	PŘÍLOHA A	I
	PŘÍLOHA B	II
	PŘÍLOHA C	III
	PŘÍLOHA D.....	IV

1. ÚVOD

Téma diplomové práce jsem si zvolila na základě svého zájmu o publicistické texty, zejména o útvary analytické. Přičetím k tomu útvary, především recenzi, jsem si uvědomovala častý výskyt apozitivních vztahů, rozhodla jsem se tedy provést výzkum jednotlivých typů apozitivních vztahů v uvedených útvarech.

Tato diplomová práce se zabývá zkoumáním apozitivních vztahů v analytických útvarech publicistického funkčního stylu, konkrétně recenzí. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V první kapitole teoretické části nazvané Stylistika popisujeme publicistický funkční styl, zabýváme se rozdělením komunikátů tohoto stylu na zpravodajské, analytické a beletristické. Přiděm druhé kapitole je teoretické vymezení pojmu apozitivní vztah. Předkládáme vymezení tohoto jevu r znými autory, jeho klasifikaci do jednotlivých významových typů, možné způsoby a formu vyjádření, zabýváme se rovněž postavením základového a apozitivního členu. V kapitole Metody a způsob zpracování jsme popsali metody, které byly použity v praktické části práce, blíže jsme identifikovali zkoumaný jazykový materiál a stanovili několik hypotéz.

Praktickou část práce tvoří analýza excerpce apozitivního vztahu z vybraného jazykového materiálu v útvarech recenzí ve dvou tištěných periodikách, Lidových novinách a Mladé frontě DNES. Zjištěné doklady apozitivních vztahů byly popsány a zařazeny podle kritérií, která byla stanovena v teoretické části práce. Na základě analýzy byla provedena syntéza nalezených vztahů podle jednotlivých typů v obou periodikách zvlášť, zaměřili jsme se na funkce, frekvenci, způsob a formu vyjádření těchto jednotlivých typů a vyvodili dílčí závěry. V další kapitole jsme porovnali výsledky analýzy zkoumaných excerpce v Lidových novinách a Mladé frontě DNES. V závěru byly shrnuty celkové výsledky analýzy provedené ve stu útvarech recenzí v těchto denících. Byly potvrzeny či vyvráceny hypotézy stanovené v kapitole Metody a zpracování.

Cílem práce je popsat jednotlivé typy apozitivních vztahů, způsob a formu jejich uvození a vzájemné postavení členu základového a apozitivního, analyzovat výskyt, funkce a frekvenci jednotlivých typů apozitivních vztahů v analytických útvarech publicistického funkčního stylu, konkrétně útvarech recenzí ve vybraných českých tištěných periodikách.

2. STYLISTIKA

2.1 Úvod do tématu

Jan Chloupek a kol. v publikaci *Stylistika češtiny* popisují funkci stylistické diferenciaci spisovného jazyka na základě jedli kova pojetí uvafluje o těchto rovinách stylistických jevů: *stylová sféra, stylová vrstva a stylový typ*.¹ Stylová sféra představuje určitou oblast komunikace. Pro diferenciaci funkčních stylů jsou stejně důležité funkce, jež jazykové projevy plní v dané stylistické sféře. Jazykové prostředky, které tyto funkce plní, představují stylistickou vrstvu. Různé funkční stylistické typy se tedy navzájem odlišují specifickými normami (i jejich souborem), jež jsou závazné pro určitou stylistickou sféru. Chloupek dle stylisty podle dominantního objektivního slohotvorného kritéria, konkrétně základní funkce projevu, na styly sdělovací (také sdělovací i vlně) a esteticky sdělovací.² Zatímco styly esteticky sdělovací reprezentují dílčí oblasti prózy, poezie a dramatu (zařadíme k nim styly umělecké literatury), u stylů sdělovacích převažuje vlně stránka sdělování, podle různých funkcí sdělování se pak tyto styly dále diferencují na styl sdělovací, odborný a styl publicistický.³ V následující práci se zamůžeme na funkční styl publicistický.

2.2 Obecná charakteristika publicistického funkčního stylu

Publicistika představuje ve své sféře, jde o mezilidskou komunikaci informující o aktuálních společenských a politických událostech a komentující je. Podle Chloupeka (1978) publicistický styl šdává nejsilnější impuls k vývojovým změnám, proto je nejintenzivněji ovlivňuje veřejnost, má k tomu potřebnou společenskou autoritu. (Chloupek 1978, s. 41).⁴ Komunikáty publicistického funkčního stylu tedy lze vnímat jako výrazné prostředky ovlivňování a formování jazykového úzu.⁵ V českém vlně prostědi vlně panuje dosud určitá nejednotnost terminologie publicistického stylu. Termín publicistický styl se začal používat v padesátých letech minulého století. J. Mistrík (1985) se zabýval rozlišením pojmenování publicistický a flurnalistický styl. Publicistiku považuje za termín nadřazený pojmenování flurnalistika, zahrnuje do ní i mluvenou publicistiku

¹CHLOUPEK J. *Stylistika češtiny*. 1. Vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991, s. 40. ISBN 80-04-23302-3

² tamtéž

³CHLOUPEK J. *Stylistika češtiny*. 1. Vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991, s. 41. ISBN 80-04-23302-3.

⁴CHLOUPEK, J., 1978 cit. podle SRPOVÁ, H., 1998. *K aktualizaci a automatizaci v současné psané publicistice*. 1. Vydání. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 1998, s. 7. ISBN 80-7042-490-7.

⁵SRPOVÁ, H. *K aktualizaci a automatizaci v současné psané publicistice*. 1. Vydání. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 1998. s. 7-8. ISBN 80-7042-490-7.

v jiných médiích, nejsou noviny.⁶ J. V. Bečka (1992) označuje publicistický funkční styl jako styl pragmatický (vedle stylu administrativního).⁷ Pod pojmem žurnalistika chápe pouze psané komunikáty. E. Minářová (1991) hodnotí termíny styl novinářský a žurnalistický jako synonyma.⁸

Publicistický funkční styl je bohatě různorodý. Zahrnuje různé mluvené i psané. Rovněž základní funkce jednotlivých zpravodajských článků se liší od funkce komunikativní a získávací a ovlivňovací typické pro tzv. informačně-analytické články, které obsahují objektivní výkladové pasáže, komentující a objektivizované úvahy. Hlavním úkolem publicistiky obecně je co nejrychleji a nejpečlivěji informovat čtenáře i posluchače a vzdělání. Typickými znaky jsou srozumitelnost, jednoznačnost, bezprostřednost, ale i přesvědčivost, snaha získat čtenáře pro svoje stanovisko k dané problematice.⁹ Základní funkcí publicistického funkčního stylu je funkce informativní, uplatňuje se zde rovněž funkce získávací a uvědomovací. Jedná se o styl, který je výrazně dynamický, jeho pojetí se mění, je ovlivněno dobou, ve které se vyvíjí. Publicistický styl částečně přepárá prvky ze stylu odborného, odborné poznatky přenáší do společenského povědomí.¹⁰

2.3 Vnitřní diferenciací publicistického funkčního stylu

Vzhledem k rozmanitosti publicistických článků rozlišíme v rámci publicistického stylu tři variantní styly, a to zpravodajský, analytický (také označovaný jako publicistický styl v užším smyslu) a beletristický. J. V. Bečka (1986) nabízí jinou klasifikaci založenou na slohovém postupu, kterého je úřito při tvorbě publicistických komunikátů. Hovoří tedy o útvarech informačních, jež odpovídají v dnešním pojetí útvarům zpravodajským, a pod tyto útvary zahrnuje i tzv. informační útvary naučné, dále o útvarech úvahových, kam zahrnuje dnešní útvary analytické, a nakonec o útvarech beletrizujících.¹¹ Co se týče analytických článků publicistického funkčního stylu, úřitý kód komunikace je psaný, jde

⁶MISTRÍK, J., 1985 cit. podle SRPOVÁ, H. *K aktualizaci a automatizaci v současné psané publicistice*. 1. Vydání. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 1998. s. 8. ISBN 80-7042-490-7.

⁷BEČKA, J., 1992 cit. podle SRPOVÁ, H. *K aktualizaci a automatizaci v současné psané publicistice*. 1. Vydání. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 1998. s. 8. ISBN 80-7042-490-7.

⁸MINÁŘOVÁ, E., 1991 cit. podle SRPOVÁ, H. *K aktualizaci a automatizaci v současné psané publicistice*. 1. Vydání. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 1998, s. 14. ISBN 80-7042-490-7.

⁹CHLOUPEK J. *Stylistika češtiny*. 1. Vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991, s. 201-202. ISBN 80-04-23302-3.

¹⁰ČECHOVÁ M. *Současná česká stylistika*. 1. Vydání. Praha: ISV, 2003, s. 246. ISBN 80-86642-00-3.

¹¹BEČKA, J. *Sloh žurnalistiky*. 1. Vydání. Praha: Novinář, 1986, s. 187.

o p ipravený komunikát ve formě monologické. Specifikem je charakter adresáta: text bývá adresován v rámci kolektivu neznámých adresátů, kontakt s adresátem je nepřímý.

Základní plány publicistiky jsou relativně stálé, avšak postupem doby se mění s tím, jak se rozvíjí publicistická komunikační oblast a jak se vyvíjí funkce jazyka ve společnosti. Různé specifické funkce se v určitých útvarech projevují více, v jiných méně, například komentář se svou funkcí agitací, zatímco v útvarech typu zpráva je tato funkce potlačena.¹²

2.3.1 Zpravodajský styl

U zpravodajských plánů publicistického funkčního stylu sledujeme jako hlavní funkci informativní, převažuje zde tedy slohový postup informační. Pro tyto útvary je typické, řadíme sumu informací bez další hlubší analýzy, dleflité je, kde, co, jak se stalo. Vyjádření je tedy strohé, avšak myšlenkově hutné, konkrétní. Hlavní informace jsou sděleny na začátku, události pak dále objasněny. Snaha o objektivitu sdělení se projevuje ve volbě nociónálních jazykových prostředků, objevují se automatizace, tedy stereotypní obraty, které publicisté volí v určitých situacích. Příkladem útvarů zpravodajského stylu jsou zpráva, oznámení, inzerát, komuniké, reportáž.¹³

2.3.2 Analytický styl (Publicistický styl v užším smyslu)

Analytický styl se od stylu zpravodajského liší tím, ře informace zprostředkovává, poté je však i komentuje, analyzuje, hodnotí. Kromě funkce informační plní i další funkce, především funkci persvazivní a získávací, formativní. Analýza se nemusí týkat jen nových informací, ale často i již sdělených informací. Autor zaujímá určitý postoj, názor na situaci, pro tento postoj předkládá argumenty. Snahí se dopátrat souvislostí, příčin a následků událostí.

Na rozdíl od zpravodajského stylu, který usiluje o objektivní podání informací, analytický styl předpokládá určitou míru subjektivity i přičině o objektivitu. Objevuje se zde také záporné porovnání modelovosti, součástí jsou aktualizované výrazy. Autoři mohou uflit i obrazných i metaforických vyjádření. Uflití těchto prostředků působí na tená a emocionálně a naplňuje funkci přesvědčovací a získávací. V analytických plánech se uplatňuje slohový postup informační a především slohový postup úvahový, popř.

¹²CHLOUPEK J. *Stylistika češtiny*. 1. Vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991, s. 218. ISBN 80-04-23302-3.

¹³CHLOUPEK J. *Stylistika češtiny*. 1. Vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991, s. 218, ISBN 80-04-23302-3.

výkladový. Mezi analytické útvary řadíme například úvodník, komentář, glosu, novinářský posudek, recenzi a kritiku, projev, proslov, diskusi, debatu, polemiku. Pro tuto práci bude stále nejlepším útvarem recenze.

Útvary úvodník a komentář přináší další doplňující fakta o události, která je buď aktuální, nebo uhlavně o ní se debatovalo i byli zpraveni. Jde tedy o analýzu podstaty a úvahu nad událostí, vedoucí k určitým zobecněujícím závěrům. Úvodník zaujímá místo na první straně novin. O komentářích mluvíme jak v publicistice psané, tak mluvené. Přináší postoje autora i redakce, může se odvolávat na názory jiných. Primární funkce těchto článků je ovlivňovací a uvědomovací.¹⁴

Útvar glosa představuje podání stručné zprávy a komentář k nějaké události, s níž jsou jistě seznámeni. Může být laděn kriticky, obsahovat ironii nebo se blížit útvarům beletristickým.

Útvar recenze je v publikaci *Encyklopedie praktické žurnalistiky* definována takto: 'Recenze' pochází z latinského *re-censeo* ve významu přehlížet, posuzovat, uvažovat. Jedná se o hodnotící posudek, o druh publicistického textu, jehož úkolem je informovat a představit ve stručnosti dílo (knihu, film, rozhlasovou i televizní inscenaci, výstavu apod.) v hlavních rysech. Recenze dosahuje menšího rozsahu než kritika, zaměřuje se především na hodnocení významných pozitivních a negativních hodnot.¹⁵ Autorem i také zdůrazňuje, že recenze obvykle stručně představuje autora díla, jeho vznik a zařazuje dílo do kontextu další tvorby. Primární recenze patří k útvarům odborné komunikace (funkčního stylu odborného), s ohledem na popularizaci odborných poznatků a publicitu dochází ovšem k rozvolnění norem odborného vyjádření.¹⁶ Ufity kód komunikace je psaný, jde o připravený komunikát ve formě monologické. Specifikem je charakter adresáta: text bývá adresován širokému kolektivu neznámých adresátů, kontakt s adresátem je nepřímý. J. V. Bečka nahlíží na recenzi z pohledu toho, které slohové postupy se v ní uplatňují. Recenzi označuje jako zprávu o slovesném díle, v níž je dílo zhodnoceno a oceneno. Je zde využit slohový postup informační i úvahový. Autor zdůrazňuje, že recenzent své

¹⁴CHLOUPEK J. *Stylistika češtiny*. 1. Vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991, s. 219, ISBN 80-04-23302-3.

¹⁵HALADA-OSVALDOVÁ a kol. *Encyklopedie praktické žurnalistiky*. 1. Vydání. Praha: Libri, 1999, s. 150. ISBN 80-85983-76-1.

¹⁶HALADA-OSVALDOVÁ a kol. *Encyklopedie praktické žurnalistiky*. 1. Vydání. Praha: Libri, 1999, s. 150. ISBN 80-85983-76-1.

hodnocení a argumentaci rozvíjí na základě vlastní zkušenosti o zásadách umlecké tvorby, čímž se liší od jiných úvahových útvarů.¹⁷

2.4 Slohové postupy

Slohový postup informační je podle Marie Čechové nejjednodušší slohový postup z hlediska kompozice, pouze konstatuje aktuální fakta.

Výkladový slohový postup se vyznačuje tím, že usiluje o zachycení vnitřních souvislostí za tímto fakty. Nutnost vyjádřit složitější i jiné vztahy se odráží v složitější vnitřní stavbě, jednotlivé úseky textu jsou na sebe navazovány různými prostředky (deixí, opakováním, spojovacími výrazy apod.) Vzhledem ke snaze tyto vztahy objektivně vyjádřit je subjektivita záměrně potlačena. Tento slohový postup se vyskytuje primárně v komunikátech odborného funkčního stylu, odtud ovšem přechází i do sféry analytické publicistiky.¹⁸

Úvahový slohový postup je v analytických sférách užit primárně. Obsahuje některé znaky společné s výkladovým slohovým postupem, proto je někdy považován za jeho variantu.¹⁹ Slouží k prezentaci osobních postojů a názorů autora, zamyšlení a hodnocení jevů a předkládání argumentů. Z toho vyplývá, že od slohového postupu výkladového se odlišuje tím, že subjektivita je zde řádoucí. Projevuje se i při výběru jazykových prostředků, typické je užití prostředků expresivních a hodnotících.²⁰

¹⁷ BEČKA, J. *Sloh žurnalistiky*. 1. vydání. Praha: Novinář, 1986, s. 199.

¹⁸ ČECHOVÁ M. *Současná česká stylistika*. 1. vydání. Praha: ISV, 2003, s. 75-76. ISBN 80-86642-00-3.

¹⁹ tamtéž, s. 76

²⁰ ČECHOVÁ, M. *Čeština – řeč a jazyk*. 3. vydání. Praha: SPN, 2011, s. 407. ISBN 978-80-7235-413-9.

3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Vymezení termínu apozice a jeho charakteristika

Termín apozice je r znými autory v odborných kruzích vykládán odli-n , n kte í up ednost ují -ír-í pojetí, jiní vnímají tento jev z ufl-ího hlediska. Ve své práci budeme vycházet p eváfln z pojetí publikace *Skladba spisovné e-tiny* od Miroslava Grepla a Petra Karlíka.²¹ Nejd íve charakterizujeme zkoumaný jev z obecného hlediska s p íhlédnutím k náhled m jednotlivých autor .

Auto i Skladby spisovné e-tiny za azují apozici mezi syntaktický vztah apozi ní vedle syntaktického vztahu koordina ního a subordina ního. Tento vztah se vyskytuje mezi dv ma í více výrazy, které odkazují k témufl referentu. Tímto se li-í od vztahu koordina ního, který ozna uje r zné objekty reality a jehofl realizací vzniká skladební dvojice, zatímco realizací vztahu apozi ního vzniká skladební skupina. Je t eba odli-it p ístavkový vztah od n kolikanásobného v tného lenu. Oba se p ípojují stejným zp sobem (spojkami í bezespoje n), nicmén u n kolikanásobného v tného lenu jsou jednotlivé výrazy ve vztahu koordinace, u apozi ního vztahu se v-ak jedná o vztah specifický. Jeden z výraz v apozi ní skupin je zpravidla obecn j-í (tedy významov -ír-í) a druhý konkrétn j-í (tedy významov ufl-í). Mezi t mito výrazy nacházíme vztah sémantické determinace, to znamená, fle jeden výraz druhý významov zp es uje, specifikuje, zufluje nebo roz-í uje, koriguje í vysv tluje. Podle t chto r zných sémantických odstín vyd lujeme jednotlivé významové typy apozic.

Krom toho se výrazy í vzájemn tvarov p ízp sobují, cofl se projevuje nap íklad tím, fle výraz aponovaný, tedy p ístavený, kongruuje s výrazem základovým v pád , asto í v ísle. Nap . *Ten nový kus nábytku, kořlené k eslo, se do obývacího pokoje nehodí.* Základový výraz je n kdy t flké rozli-it, v zásad se za n j povafluje v t-inou první sloflka apozi ního spojení. Výrazným znakem apozi ního vztahu je reverzibilita (p evratnost), jeden z výraz lze tedy vynechat p í zachování gramaticky nedefektní struktury. Nap . *V poslední disciplín , (tj.) v p eskoku, vydala d v ata ze sebe v-echo. // V p eskoku vydala d v ata ze sebe v-echo.*²²

²¹GREPL M., KARLÍK P. *Skladba spisovné češtiny*. 1. vydání: Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, 474 s. ISBN 14-608-86.

²²GREPL M., KARLÍK P. *Skladba spisovné češtiny*. 1. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s. 220- 222. ISBN 14-608-86.

Formálně se apozitivní vztah vyjadřuje nkolika způsoby. Nejprve se setkáme s tzv. juxtapozicí: přistavované výrazy jsou připojeny k výrazu základovému volně, typicky s hlubokým nekonečným úsekovým předělem, někdy dokonce konečným. V grafické podobě se mezi členy skladební skupiny klade čárka, pomlčka, dvojtečka a středník (pro vyjádření složitějších hierarchických vztahů).

V poslední disciplíně – p eskoku – vydala dívka z sebe všechno.

Pracoval vředycky spolehlivě : rychle a přesně .

Výrazy mohou být také seřazeny spojujícími výrazy jako *to jest (tj.)*, *totiž* apod., jejich použití závisí na sémantickém typu apozice.

Apozitivním vztahem mohou být spojeny nejen výrazy nevětné, ale i výrazy větné. Např. *Ml jeden zlovyk: chodil v úde pozdě*. Z větných výrazů se často vyskytuje především apozitivní skupina substantivní a adverbiální, spojení adjektiv je poměrně řídké. Z hlediska větné funkce nazýváme členy apozitivní skupiny 'větné členy komplexní', kde členskou funkci plní základový člen spojení.²³

Autoři *Akademické mluvnice českého jazyka (AM)*²⁴ vycházejí se značně odlišným pojetím apozice. Zatímco v publikaci *Skladba spisovné češtiny* je tento pojem sledován z pohledu analytické syntaxe, v AM se pracuje s valenční skladbou. Apozice je zde azena mezi zvláštní typ syntaktického vztahu zvaný adordinace, tedy zmnofení syntaktické pozice skládající se ze dvou nebo více členů, které odkazují ke stejnému referentovi, s tím, že každý z nich zaujímá jakoukoli větnou funkci. Jednotlivé komponenty spojení tedy obsazují tutéž syntaktickou pozici jak ve formální struktuře věty, tak i z hlediska aktuálního větného členění. Adordinace je zde postavena do protikladu ke koordinaci, nebo označuje referenční totožnost oproti referenční roznosti koordinace. Mezi adordinativní vztah se v AM zahrnují i tyto případy:

- Kvalifikační predikát realizovaný substantivem u nevyjádřeného subjektu: např. *Skoro si myslím, že si z tebe, ohavník, děláš trochu dobrý den.*
- Spojení nkolika substantiv v předložkových pádech
Bydleli jsme v Praze na Karlíně .

²³GREPL M., KARLÍK P. *Skladba spisovné češtiny*. 1. Vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s. 220- 221. ISBN 14-608-86

²⁴DANEŠ, GREPL a kol. *Mluvnice češtiny 3. Skladba*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1987.

- Spojení n kolika substantiv v instrumentálu
™ jsme mezi poli úvozem.
- Skupina skládající se z adverbia a substantiva
*Sed li naho e na st e-e.*²⁵

Podle AM se m fle v adordina ní skupin uplatnit:

- len holý: *branká Viktor*
- Fráze: *Co chvíli odcházel do svého kontour, malé to místnosti s oknem do dvora.*
- Skupina koordina ní: *apek, noviná , dramatik, romanopisec a p ekladatel, ale p edev-ím humanista.*
- Skupina adordina ní: *St edem spole nosti byl Petronius, arbiter elegantiarum, lov k udávající tón v literatu e i v mód .*
- V ta: *Daleko krásn j-í je to ve er, kdyfl ufl se tma zakousne do skály.*

Na základ vzdálenosti aponovaného lenu od lenu základového rozli-uje AM tato postavení:

- Kontaktní postavení len *ó V-echo, papírování, sn ní a p esv d ování, za alo znovu.*
- Distantní postavení len *ó V-echo za alo znovu, papírování, sn ní a p esv d ování.*

P ipou-tí se i možnost, fle adordina ní vztah p ekra uje hranice výpov di: nap . *V-echo za alo znovu. Papírování, sn ní a p esv d ování.*

Ze sémantického hlediska se vztahy mezi slofkami apozi ní skupiny interpretují dv ma r znými zp soby jako vztahy:

- lineární neboli dynamické ó se z etelem k po adí ve výpov dní realizaci,
- izotropní neboli statické ó nebere se z etel k po adí ve výpov dní realizaci.

Z pohledu lineárních vztah se v AM rozli-uje spojení t sné (*na nádraží v hale, vl ák Zora*) a spojení volné (*Václav, Karl v syn, byl bojovníkem slabým*).

Na základ izotropních vztah se adordina ní skupiny podle AM d lí na:

²⁵DANEŠ, GREPL a kol. *Mluvnice češtiny 3. Skladba*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1987, s. 421-429.

- Skupiny vyjadřující determinativní vztahy
Podle toho, jaká propozice determinuje substantivní pozici, rozlišují se typy:
 - identifikace: *Já, Antonín Rys, se vzdávám svého d dického podílu,*
 - kvalifikace: *Byl to Jindra, p ítel z války. M sto Praha bylo zalofeno je-t v dob p edhistorické.*
- Syntaktická soubřinnost
Sémantické role všech členů adordinativní skupiny jsou stejné, na stejném stupni hierarchie. Zpravidla mají funkci určení místa i času. (*Tatínek je asi vzadu, tam v tom p ím hemflení.*)
- Syntaktické osamostatnění
Adordinativní skupina obsahuje výraz povahy odkazující a autosémantické pojmenování, které je před odkazující výraz bu vyřetěno (anaforické odkazování *ó S Pavlem, s tím jezdím rád.*), nebo naopak připojeno dodatečně (kataforické odkazování).
- Skupiny vyjadřující vztah množiny a jejích prvků
Adordinativní skupina obsahuje člen, který označuje množinu (celek) souhrnně a dále výčet jejích prvků, částí celku, které mezi sebou vstupují do vztahu koordinativního. Rozlišují se skupiny s výřtem úplným a neúplným.
- Rektifikace a korektura
Druhý komponent skupiny opravuje nebo zesiluje komponent základový (*Pod lesem bylo jezírko, vlastně spí-rybník.*)
- Synonymní řada
Jde o dvě pojmenování stejné skutečnosti, která jsou synonymní v širokém smyslu. (*Hepatitid neboli infekční floutence přecházíme hlavně úzkostlivou hygienou.*)²⁶

J. Hrbáček v publikaci *Čeština o češtině a jazyk* definuje apozitivní vztah jako *vztah dvou nebo více členů, který se podává jako tvrzení totožnosti, ale nevzniká formou.*²⁷ Zde se jedná o vztah tzv. smíšený, a to sice polopredikativní a polodeterminativní. Polopredikativní povaha se projevuje tím, že se jedná o nespřávané spojení. To znamená, že v mluveném projevu se objevuje pauza, která je v grafické formě reprezentována interpunkčním znaménkem, konkrétně čárkou, pomlčkou nebo závorkou. Tento vztah se nejčastěji vyskytuje u spojení substantivních výrazů v 1. pádě (nominativu).

²⁶ DANEŠ, GREPL a kol. *Mluvnice češtiny 3. Skladba*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1987, s. 421-429.

²⁷ ČECHOVÁ, M. *Čeština – řeč a jazyk*. 2. Vydání. Praha: ISV nakladatelství, 2000, s. 270. ISBN 80-85866-57-9.

Nap . *Karel Novák, poslucha filozofické fakulty, p i-el k nám do -koly.*

Tuto nev tnou predikaci lze potom p evést na predikaci v tnou: *Karel Novák, který je poslucha em filozofické fakulty, p i-el k nám do -koly.*

Jako polodetermina ní vztah se jeví spojení v jiných pádech a vyjád ení jinými druhy slov: *Na na-ích nejv t-ích ekách, na Labi a Vltav , vzr stá lodní doprava.* Formálním prost edkem vyjád ení je sou adnost neboli parataxe, tedy vztah mezi leny, které stojí ve skladební struktu e na stejné rovin .²⁸

V *Encyklopedickém slovníku e-tiny* je termínu apozice uffito jak v souvislosti s výrazy nev tnými, tak i výrazy v tnými. Vychází se z pohledu V. Mathesia (1947), který vnímal apozici jako švztah -íroké totoflnostiõ ili potenciální referen ní totoflnost len skupiny. Zmi uje obecn dva nej ast j-í náhledy: v tný len i jeden ze syntaktických len .²⁹

Ur itým hrani ním a r zn chápaným jevem jsou spojení restriktivní, kdy je extenze výrazu dána celou skupinou (*dobrák tatínek*), kdy jeden z výraz blíffe specifikuje druhý. Jedná se tedy o typ, o kterém se v AM (1987) pojednává jako o spojení t sném typu *vl ák Zora* a pohlíffí se na n j jako na aponovanou skupinu.³⁰ V pojetí Skladby spisovné e-tiny je v-ak tento jev chápán jako substantivní p ívlastek.

Ve -kolské praxi se setkáváme spí-e neff s termínem apozice s ozna ením p ístavek, který je povafován za v tný len, typ p ívlastku shodného (formáln je vztah mezi výrazy vyjád en kongruencí), ozna uje v-ak pouze výraz aponovaný. Nap . *Ladislav Novák, kapitán na-eho muftstva, p edal rakouským fotbalist m upomínkové dary.*³¹

V sou asné dob se preferuje uffití termínu p ístavkový vztah, který více akcentuje skute nost, ff se jedná o vztah mezi výrazem základovým a aponovaným. Rovn ff se setkáváme s pojmem komplexní v tný len, vycházejícím z lenské funkce základového lenu.

²⁸ČECHOVÁ, M. *Čeština – řeč a jazyk*. 2. Vydání. Praha: ISV nakladatelství, 2000, s. 270-271. ISBN 80-85866-57-9

²⁹KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ. *Encyklopedický slovník češtiny*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, s. 43-44. ISBN 80-7106-484-X.

³⁰DANEŠ, GREPL a kol. *Mluvnice češtiny 3. Skladba*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1987, s. 429.

³¹GREPL M., KARLÍK P. *Skladba spisovné češtiny*. 1. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s. 221. ISBN 14-608-86.

3.2 Sémantické typy apozičních vztahů

Jak již bylo řečeno, sémanticky je apoziční vztah založen na určité specifikaci jednoho výrazu druhým. Na tento obecný význam se však váží různé sémantické odstíny, které určují zařazení apozice do různých významových typů. Pro účely této práce rozlišíme tyto sémantické typy apozičních vztahů:

- Výčet (exemplifikace)

Jedná se o výčet příkladů, aponovaný výraz je tedy několikanásobný.

- neúplný výčet

Je uvozen výrazy: *např., jako (je), tak, třeba*. Časté je také užití signálu apozičního vztahu *ó tj. (to jest)*. *Např. Byla mu podávána jídla v hospodě obvyklá, (tj.) např. vepřové se zelím, svíčková, uzené s hrávkem aj.*

- úplný výčet

Je obvykle signalizován výrazem *a to*. Na rozdíl od výčtu neúplného zde nelze užití výrazu *např.* *Jednání se zúčastnili představitelé všech odborových orgánů, a to předseda Krajské odborové rady, člen místního výboru a předseda závodního výboru.*

- Vytěnění (exponování):

Jedná se o vytěnění objektu zahrnutého do této kategorie označené výrazem základním obecnějšího charakteru, kdy se zahrnutí vytěněného objektu do této kategorie výslovně zdůrazňuje. Nejčastěji uvozovací výrazy jsou *hlavně, zejména, zvláště, především, jmenovitě, speciálně, nejméně, mezi jinými, tedy, a to, dokonce* (sémantický odstín neoklamání). U vytěnění lze užití výrazu *tj.* *Např. V mnoha severských zemích, (tj.) zejména v Norsku, Švédsku a Finsku, mají zimní sporty masovou základnu.*

Zvláštním typem vytěnění, respektive jevem vyjadřujícím významový opak, je exkluze neboli vytěnění nějakého objektu nebo jevu jako nezahrnutého. Tento vztah je uvozen výrazy *s výjimkou, kromě*. *Např. Spokojeni byli všichni pítomní, s výjimkou (kromě) předsedy.*

- Sumarizace (shrnutí)

Jedná se o opačný typ než vytěnění. Základový, asto několikanásobný člen apozičního spojení, je významově užití, člen aponovaný je pak významově *–ir-í*. Shrnutí je signalizováno výrazy: *slovesem, zkrátka, prostě, jednoduše*,

nepříznakově se klade *tj.*: *Nabízeli mu vepřové se zelím, sví kovou, uzené s hráčkou, zkrátka jídla v hostincích obvyklá.*

- Identifikace (zřetěžení)

Jde o vzájemné spojení synonymních výrazů (s tímto lexikálním významem). Aponovaný člen bývá připojen výrazy: *neboli, ili, i, aneb, alias, vulgo, jinak též, jinak e eno, e ený* (*gramatika ili mluvnice, Zetor Brno neboli Kometa*). Také je zde možnost užití výrazu *tj.*

- Oprava (rektifikace)

Jedná se o vztah mezi dvěma výrazy, výraz první se opravuje a koriguje výrazem druhým, který je jiný vhodný, výstižný, adekvátní označení než výraz první. Druhý komponent je typicky uvozen těmito výrazy: *jinak e eno, i lépe, i vlastně, přesněji e eno, i spíše apod.* (*Kvaří dosavadní kázni, přesněji e eno vlastně nekázni; tyto připomínky, i lépe stříhnutí.*)

- Vysvětlující

Aponovaný výraz podává vysvětlení výrazu základového. Spojka totiž je signálem vysvětlujícího apozice, kromě toho se objevuje výraz *tj.*

(*H je hláska laryngální, tj. v hrtanu tvořená.*)

- Způsobující

U tohoto typu druhý výraz významově způsobuje výraz první. Je možné užití spojovacích výrazů *tj., tedy*

(*Před válkou, tj. v letech 1930–1935, byl otec často bez práce.*)

- Klasifikace

Zařazuje člen do určité skupiny nebo třídy. Jednotlivé členy jsou obvykle juxtaponovány.

(*Hašek, brankář reprezentace svého týmu, vychytral dál než nulu.*)³²

³²GREPL M., KARLÍK P. *Skladba spisovné češtiny*. 1. Vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s. 223-224. ISBN 14-608-86.

4. Metody a způsob zpracování

V praktické části se zabýváme výzkumem výskytu apozičního vztahu v komunikátech publicistického funkčního stylu, konkrétně analytického typu. Jazykový materiál byl získán formou excerpcí zvolených publicistických útvarů. V centru naší pozornosti stojí útvar recenze, který představuje jeden ze základních útvarů analytické publicistiky. Zdrojem materiálu pro výzkum jsou recenze zveřejněné v denících Lidové noviny a Mladá fronta DNES.

Celkem analyzujeme 100 náhodně zvolených recenzí, které byly zveřejněny v těchto denících v rozmezí let 2014–2015. Padesát útvarů pocházelo z deníku Lidové noviny a padesát útvarů z Mladé fronty DNES. Zvolené texty jsou přibližně stejného rozsahu, přibližně stejný rozsah jednoho textu je 34 vět. Texty jsme zvolili nezávisle na autorovi. Z těchto textů potom excerpujeme apoziční vztahy. Tyto vztahy následně popisujeme a klasifikujeme a popisujeme je k sémantickým typům na základě kritérií klasifikace uvedené v teoretické části práce. Sledujeme formální způsob uvození přístavkového vztahu, rozlišujeme volné připojení (juxtapozici) od připojení špojovacími výrazy. Identifikujeme postavení obou členů apozy jako kontaktní, nebo distantní a vyměňujeme si formy aponovaného výrazu. Následuje kvantitativní analýza excerpce, vypočítali jsme frekvenci zastoupení jednotlivých typů apozy ve sledovaných textech. V druhé části je provedeno zhodnocení konkrétních případů apozy v každém deníku zvlášť. Vyvozujeme dílčí závěry z analýzy komunikátů v daných denících, následně porovnáváme výsledky z analýzy apozičních vztahů v komunikátech deníku Lidové noviny a Mladá fronta DNES a v závěru předkládáme celkové výsledky.

Cílem práce je popsat a klasifikovat jednotlivé typy apozičních vztahů ve zkoumaných útvarech recenze, zachytit typické postavení těchto vztahů, jejich formu a způsob uvození.

Na základě studia literatury byla vymezena následující kritéria zkoumání apozičních vztahů, která byla blíže popsána v teoretické části práce:

Sémantické typy apozičního vztahu:

- Výčet (exemplifikace)

Jedná se o výčet příkladů, aponovaný výraz je tedy nikoli násobný.

- neúplný výčet je uvozen výrazy: *např., jako (je), tak, třeba*. Časté je také užití signálu apozitivního vztahu *tj. (to jest)*.
 - Úplný výčet je obvykle signalizován výrazem *a to*. Na rozdíl od výčtu neúplného zde nelze užití výrazu *např.*
- Vytěnění (exponování):
Jedná se o vytěnění objektu zahrnutého do této identity označené výrazem základním obecnějším charakteru, kdy se zahrnutí vytěněného objektu do této identity výslovně zdůrazňuje. Nejčastěji uvozovací výrazy jsou: *hlavně, zejména, zvláště, především, jmenovitě, speciálně, nejméně, mezi jinými, tedy, a to, dokonce* (sémantický odstín neokázalosti). U vytěnění lze užití výrazu *tj.* Zvláštním typem vytěnění, respektive jevem vyjadřujícím významový opak, je exkluze neboli vytěnění nějakého objektu nebo jevu jako nezahrnutého. Tento vztah je uvozen výrazy *s výjimkou, kromě*
 - Sumarizace (shrnutí)
Jedná se o opačný typ než vytěnění. Základový, často několikanásobný člen apozitivního spojení, je významově užití, člen aponovaný je pak významově *ir-í*. Shrnutí je signalizováno výrazy: *slovesem, zkrátka, prostě, jednoduše...*, nepřímých se klade *tj.*
 - Identifikace (ztotožnění)
Jde o vzájemné spojení synonymních výrazů (s tímto lexikálním významem). Aponovaný člen bývá připojen výrazy: *neboli, či, aneb, alias, vulgo, jinak též, jinak řečeno, ať už (gramatika či mluvnice, Zetor Brno neboli Kometa)*. Možnost užití *tj.* Za zvláštní podtyp identifikace považujeme jiné pojmenování jako součást názvu umleckého díla, např. podtitul filmu *Mission:Impossible-Národ grázl*. V tomto případě není aponovaný výraz připojen spojovacími slovy, je juxtaponován.
 - Oprava (rektifikace)
Jedná se o vztah mezi dvěma výrazy, výraz první se opravuje či koriguje výrazem druhým, který je pro něj vhodnější, výstižnější, adekvátnější označení než výraz první. Druhý komponent je typicky uvozen tímto výrazy: *jinak řečeno, i lépe, i vlastně, přesněji řečeno, i spíše apod.*

- **Vysv tlující**
Aponovaný výraz podává vysv tlení výrazu základového. Spojka *totifl* je signálem vysv tlující apozice, krom toho se objevuje výraz *tj.*
- **Zp es ující**
U tohoto typu druhý výraz významov zp es uje výraz první. Je možné uffití spojovacích výraz *tj., tedy..*
- **Klasifikace**
Za azuje len do ur ité skupiny nebo t ídy. Jednotlivé leny jsou obvykle juxtaponovány.³³

Postavení základového a aponovaného lenu

kontaktní,

distantní.

Formální vyjád ení apozi ního vztahu

juxtapozicí,

šspojovacímiõ výrazy.

Forma aponovaného výrazu

nev tná,

v tná,

souv tná.

Domníváme se, že se ve zkoumaných útvarech vyskytnou různé typy apozi ních vztah , které budou prost edkem vyjád ení úvahovosti v textu. Vzhledem k povaze zkoumaných komunikát lze očekávat, že nejfrekventovan j-ími typy budou vý et a identifikace. Předpokládáme, že nej ast ji budou apozi ní vztahy formáln vyjád eny nev tnými výrazy, forma v tná se bude vyskytovat jen výjime n , a to nejspí-e

³³ Grepl M., Karlík P. *Skladba spisovné češtiny*. 1. Vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s. 223-224. ISBN 14-608-86.

u apozitívního typu vysvětlující. Pravděpodobně bude převládáť kontaktní postavení nad distantním postavením jen p řídavkového vztahu. Očekáváme, že juxtapozice bude p i spojování jen užitá ve více p řípadech než p i spojení pomocí šspojovacího výrazu. Předpokládáme však, že u apozitívního typu definovaného jako rektifikace a sumarizace, bude apozitívní jen uvozen šspojovacím výrazem vzhledem k jejich povaze.

5. Vlastní analýza

Na základ analýzy zkoumaného materiálu analytických útvar publicistického stylu bylo prokázáno, že p ístavkový vztah se v analytických fánrech publicisticky (konkrétn v útvaru recenze) vyskytuje pom rn ásto. Byly v-ak zji-t ny rozdíly ve frekvenci a uflití apozi ních vztah v útvarech obou deník , Lidových novin a Mladé fronty DNES. Ve zkoumaném vzorku 100 recenzí bylo vyexcerpováno 659 p ípad , z toho 377 v Lidových novinách a 282 v Mladé front DNES.

5.1 Analýza komunikátů deníku Lidové noviny

V padesáti útvarech recenzí zkoumaných v deníku Lidové noviny bylo doloženo celkem 377 excerpí p ístavkového vztahu. Ve sledovaném jazykovém materiálu se vyskytly v-echny definované sémantické typy apozi ních vztah .

5.1.1 Typ apozičního vztahu definovaný jako klasifikace

Jako nejfrekventovan j-í typ apozi ního vztahu ve zkoumaných útvarech deníku Lidové noviny byl zaznamenán p ístavkový vztah klasifikace. Z celkového po tu 377 excerpí se typ definovaný jako klasifikace vyskytl v po tu 102, tedy v 25, 06 % p ípad . Z toho vyplývá, že tento typ tvo í více než tvtřtinu v-ech analyzovaných p ípad v deníku Lidové noviny. Typ p ístavkového vztahu definovaný jako klasifikace v analyzovaných komunikátech ve v t-in p ípad za azuje subjekt do ur ité t ídy, která ozna uje povolání i obor innosti, kterému se daný um lec v nuje.

Jan Knop si zopakuje spolupráci s jedním z nejslavn j-ích echoameri an , kontrabasistou Georgem Mrazem, s nímžl vydal desku Night Lights (2009). (LN, 7. 1. 2015)

V n kterých dokladech bylo zaznamenáno uflití typu klasifikace jako za azení do ur itého fánru, oblasti.

Nej ast j-ím zp sobem formálního ztvárn ní tohoto vztahu byla juxtapozice, tedy volné p ípojení výrazu aponovaného k výrazu základovému. Excerpí materiálu a následnou analýzou bylo doloženo 100 p ípad tohoto formálního vztahu v útvarech zkoumaného deníku. To iní p íblifn 98,04 % z celkového po tu 102 p ípad . Zbylé definované apozi ní vztahy typu klasifikace byly uvozeny tzv. šspojovacímiø výrazy. Formální vztah juxtapozice byl graficky uvozen n kolika zp soby. Na základ analýzy bylo zji-t no, že v takto p ípojených vztazích výrazn p evařovala árka jako grafický prost edek. Ve sledovaných excerpích v deníku Lidové noviny byla zaznamenána celkem

70krát. Doklady juxtapozice znázorněné úhrnkou tedy tvoří více než 70 % ze zkoumaného celku. Bylo zjištěno, že ve zkoumaných komunikátech analytického funkčního stylu zveřejněných v deníku Lidové noviny je upravený typický grafický prostředek pro uvození klasifikace juxtapozic, tedy úhrnka.

*Sáhl ovšem i po **Caminhos Cruzados, o n co šmém õ hrané skladb** (tedy alespo ve srovnání s *prova enými majstr-tyky*) *spolutv rce bossa novy A. C. Jobima.* (LN, 7. 1. 2015)*

*Prostor na rtnout náznak psychologie postavy vyuffvají Sára Venclovská jako Gerta šjakoõ, here ka prom ující se z naivní holky ve vyho elou flenu, Gabriela Třefanová (z více rolí p edev-ím v postav Gertiny matky), Kamila Val -ková (v *postav Hermíny, Gertiny kamarádky z Prudké*). (LN, 11. 11. 2014)*

Druhým nejastjím grafickým prostředkem uflitým pro volné p ipojení aponovaného lenu ke lenu základovému je pomlka. Tento prostředek nacházíme ve zkoumaných dokladech celkem v po tu 23, tedy ve 23 % p ípad .

*Naopak, uprost ed black boxu na scén , kterou tvo í skrumáfl mobiliáfle, ne klasický interiér, ale centrální sestava nábytku a p edm t orientovaných do v-ech ty stran, se rozvíjí pom rn rozsáhlá expozice. Gerta a její tichá eská maminka, **zjednodu-ené nacistické karikatury . otec a bratr, Gertin p ítel Karel. Mat ina smrt, sexuální zneuflití Gerty otcem, porod dcery Barbory, konec války.** (LN, 11. 11. 2014)*

Dvojte ka je dal-ím grafickým zp sobem realizace formálního zp sobu p ipojení juxtapozice. Tento prostředek se objevil ve zkoumaných excerpcích apozi ního typu klasifikace v malé mí e. Jeho výskyt sledujeme pouze v -esti p ípadech. asto se jedná o za azení do ur ítého flánru, i o snahu o blif-í charakterizaci tématu.

*Aby toho nebylo málo, setkává se tento snímek v kinech s filmem Davida Finchera Zmizelá, který skute n na p dorysu thrilleru staví, a navíc má i **stejné hlavní téma: manfelství v troskách.** (LN, 6. 11. 2014)*

Ve zkoumaném jazykovém materiálu nacházíme ojedin le také výskyt apozi ního vztahu klasifikace, jenfl je uvozen volným p ipojením (juxtapozicí) pomocí závorky jako grafické značky. Uflití dvojte ky pro p ipojení skladební skupiny sledujeme pouze v jednom p ípad :

Srdcem expozice jsou pochopitelně historické nástroje z děl jmenované trojice a jejich následovník (syn a flák). (LN, 4. 11. 2014)

Připojení len apozitivního vztahu definovaného jako klasifikace pomocí tzv. špojovacích výrazů je ve sledovaných komunikátech tohoto periodika zastoupeno v nepatrné míře. Ve zkoumaném jazykovém materiálu byly zaznamenány pouze dva konkrétní případy tohoto způsobu uvození. V jednom případě byl identifikován špojovací prostředek *tedy*:

Trojice kurátor (Dan Merta, Filip Těnk a Jakub Fišer) si zahrála s tématem, které se běžně v architektuře nijak zvláště, alespoň ne v její teoretické interpretaci a prezentaci, nevyskytuje, nebo lépe řečeno, nepoužívá. Tedy s punkem. (LN, 25. 11. 2014)

Formální způsob vyjádření typu apozitivního vztahu definovaného jako klasifikace špojovacím výrazem *tedy* je neobvyklý, nebo tento špojovací výraz se obvykle pojí s jiným typem apozitivního vztahu, jeho užití je charakteristické pro typ vysvětlující. V tomto případě se ovšem jedná o klasifikaci, nebo len apozitivní označuje objekt reality, který zahrnuje do určité třídy, tedy konkrétního hudebního žánru (punku). Zajímavým zjištěním je i distantní postavení lenu základového a apozitivního v tomto dokladu. Distantní postavení je pro připojení len apozitivního vztahu definovaného jako klasifikace netypické, ve zkoumaných útvarech jej nacházíme jen ve výjimečných případech. Zcela jednoznačně bylo v tomto typu apozitivního vztahu preferováno postavení kontaktní, které umožňuje lepší porozumění vztahům v textu.

Jako druhý špojovací výraz pro uvození druhého lenu apozitivního vztahu typu klasifikace byl v ojedinělém případě zaznamenán špojovací výraz *nejspíše*:

Budova je z červených cihel, čímž evokuje tradiční cremonský styl, a i když je to jednoduchá architektura, není trochu odpuzuje, nejspíše svou bombastí nese před sebou pro stavby Mussoliniho éry. (LN, 4. 11. 2014)

V tomto případě je význam základového lenu apozitivním výrazem konkretizován, užitím špojovacího výrazu *nejspíše* – autor pravděpodobně vyjadřuje určitou míru nejistoty. Toto vyjádření podporuje úvahový charakter textu, autor se zamýšlí nad přítomností svých negativních pocitů. Setkáváme se zde s případem, kdy druhý len adordinací skupiny přesahuje hranici výpovědi.

Z hlediska postavení základového a aponovaného lenu tohoto apozi ního typu podle o ekávání výrazn p evafluje postavení kontaktní. Ve sledovaných excerpcích z deníku Lidové noviny byl tento typ zaznamenán celkem v 99 p ípadech, tedy p íblifn v 97% zastoupení. Postavení distantní se ve zkoumaných komunikátech vyskytlo pouze ve t ech p ípadech. Ve dvou p ípadech byl apozi ní vztah klasifikace vyjád en šspojovacímiõ výrazy, a to sice výrazy *tedy* a *nejspí-*. V jednom p ípad byl aponovaný len p ístavkového vztahu v distantním postavení uvozen bez spojovacího výrazu:

*P ece v-ak jeden leitmotiv, podaný jemn , jakoby mimochodem, knihou prochází: **motiv vrásky, která se objevuje na tvá ích mladých fen** ó vráska jako kaz, jako výraz prvního siln j-ího vrypu asu, ukající, doléhající dosp losti, zásadn j-ího nesouladu.* (LN, 18. 12. 2014)

Apozi ní vztah definovaný jako klasifikace byl v analyzovaných komunikátech deníku Lidové noviny ve v t-in p ípad vyjád en formou nev tného výrazu. Nev tná forma byla zji-t na 84krát z po tu 102 doklad typu apozi ního vztahu definovaného jako klasifikace.

Nej ast ji, celkem v 94 p ípadech, byla pozice obsazena jedním lenem apozi ního vztahu:

nap . Connor vede p emítavé dialogy se svým otcem, úsp -ným restaurátérem, který za íná trp t výpadky pam ti a jehoí opustila poslední z jeho mnoha íivotních partnerek. (LN, 8. 11. 2014)

V analyzovaném jazykovém materiálu bylo doloeno v po tu -esti p ípad obsazení pozice aponovaného lenu n kolikanásobným lenem ve slu ovacím významovém pom ru, nap .:

Sázka na vycházející herecké hv zdy ó dvaat icetiletého Henryho Cavilla (Mufl zoceli) a osmadvacetiletého Armieho Hammera (Osam lý jezdec) ó je bezchybná: fyzická krása, inteligence a smysl pro humor poskytují dobrý základ pro postavy balancující na k ehké hranici mezi íánrovou váíhostí a sebeironií. (LN, 20. 8. 2015)

V jednom p ípad nacházíme dva r zné aponované leny téhoí p ístavkového vztahu:

První (dílo), Snafivky, to byl koncept par excellence, neoby ejn p esn zachycený monolog mladé šprestíííõ lidské husy, která vyráí do boje o co nejlep-í místo na pastv . (LN, 28. 1. 2015)

Ojediněle byl ve zkoumaných útvarech apozitivního typu klasifikace zaznamenán doklad obsazení pozice apozitivního lemu vztahující se k tématu apozitivního vztahu v podobě:

Nanicovaný syn Michal, takový Oblomov z Brna, zosobněná beznadějná a marnost, tloušťnoucí lenoch, jemuž se, na co sáhne, zhroutí pod rukama. (LN, 28. 1. 2015)

Někdy násobné obsazení pozice apozitivního lemu vychází z autorovy snahy vytvořit komplexní obraz díla i postavy, ufrívá ať metaforická vyjádření s cílem co nejlépe popsat, klasifikovat daný subjekt, to také poukazuje na úvahový charakter textu recenze.

Forma vztahu se v analyzovaných excerpcech podle očekávání neobjevila ani jednou, což vychází ze samotné povahy tohoto apozitivního typu, tedy zazení do určité třídy, skupiny. Pro vyjádření tohoto vztahu je vhodné užití nevztahového výrazu. V nezanedbatelném počtu, celkem v 15 případech ve zkoumaném periodiku, byla užitou formou pro vyjádření pístavkového vztahu forma 'souvztah'. Jedná se o případy, kdy je apozitivovaný lem dále rozvíjen v podobě vedlejší pístavkovou uvozenou vztafním zájmenem který v podobě íslu-ném tvaru:

V Demmeov filmu se soustřeďuje na hlavní hrdinku ó stárnoucí servírku Lindu, která pod umlečkým jménem Ricki Rendazzoová v zapadlé kalifornské hospodě po ve erech vystupuje se svou rockovou kapelou The Flash. (LN, 3. 9. 2015)

V jednom případě bylo doloeno i vyjádření typu apozitivního vztahu definovaného jako klasifikace složitým souvztahem pod adným, které obsahuje tyto i v podobě vedlejší:

Je to matka, která usiluje o společný život se svým synem, žena, která z bizarního přibytku v rozbitém autě dochází do zamstnání (!), ale nevydělá tolik, aby mohla prolomit zardovaný kruh a po ídit si dle stojné bydlení. (LN, 25. 7. 2015)

5.1.2 Typ apozitivního vztahu definovaný jako vysvětlující

Druhým nejfrekventovanějším typem pístavkového vztahu, který byl zaznamenán v analyzovaných útvarech deníku Lidové noviny, je typ definovaný jako vysvětlující. Ve zkoumaných komunikátech byl doloen výskyt 71 případů tohoto apozitivního vztahu, což tvoří přibližně 18, 83 % z celkového počtu vybraného jazykového materiálu z daného deníku. Typ vysvětlující podává blíží vysvětlení jevu, který je vyjádřen základovým lemem. Ve zkoumaných útvarech recenze auto i ufrívá tento typ pro blíží objasnění jevu tená m.

Analýzou jazykového materiálu v daném periodiku bylo zjištěno, že pro evaflujícími způsobem uvození vysvětlujícího typu apozitivního vztahu je juxtapozice, stejně jako v případě typu klasifikace. Připojení apozitivního členu k základovému prostřednictvím juxtapozice bylo doloženo v 52 případech, to znamená, že takto byly připojeny téměř všechny tvrdiny analyzovaných případů tohoto typu apozitivního vztahu. Formálně byla juxtapozice vyjádřena širokou škálou grafických znamének. Mezi nejfrekventovanější patřila pomlčka, dvojtečka a čárka. Distribuce těchto grafických znamének byla prokázána v podobné míře. 17krát byl vysvětlující apozitivní vztah graficky znázorněn pomlčkou, například .

Je-li kniha kritizována za zdlouhavé uvedení do kontextu . vykreslení života Gertiny rodiny v protektorátu, inscenace úvod p řili–nekrátí. (LN, 11. 11. 2014)

Grafické znázornění pomlčkou se objevilo i v případě , kdy forma apozitivního výrazu byla v tná:

I Seymour zem el tragicky ó byl zast elen v Suez v roce 1956.

16krát byla pro vyjádření juxtapozice užitá dvojtečka a 15krát nacházíme jako prostředek volného připojení čárku.

Ve těchto případech bylo identifikováno užití závorek pro vyjádření volného připojení, například .:

Práv jeho hudební nastudování tento jednorázový experiment (premiéra byla sou asn i derniérou) oprávnilo. (LN, 18. 12. 2014)

Zajímavým zjištěním bylo zaznamenání jednoho případu vysvětlujícího typu přístavkového vztahu, ve kterém byl apozitivní člen k základovému připojen pomocí středníku, po něm následuje v ta:

Kirsten Stewartová vtiskla Valentin osvobozující v cnost; vlastn na v-echno ka-le, a to v etn sebe. (LN, 27. 11. 2014)

Ve zkoumaných případech vysvětlujícího typu apozitivního vztahu v Lidových novinách nacházíme i ojedinělý výskyt apozitivního vztahu, jehož druhý člen přesahuje hranici výpovědi:

Benson nahlíží pouto dvou lidí z výrazn jiného úhlu. Jako hodnotu, za níž má smysl bojovat a jejíž ztráta po ertech bolí. (LN, 6. 11. 2014)

Zhruba v jedné třetině zkoumaných případů (v počtu 19 výskytů) výslovnost tlujícího typu prostřednictvím vztahu sledujeme užití špojovacího výrazu pro spojení aponovaného lenu ke lenu základovému. Špojovací výraz *tedy* se v analyzovaných komunikátech objevuje v nejvyšší frekvenci, bylo zaznamenáno celkem 12 případů užití tohoto špojovacího výrazu, tento spojovací prostředek tedy ve zkoumaném vzorku jazykového materiálu v daném periodiku výrazně převládá, například.

Kombinace prověšeného a zároveň nového, tedy spojení tří virtuosů do jednoho celku, slibuje hodnota. (LN, 7. 1. 2015)

Tento výraz není charakteristický výhradně pro typ výslovnost tlující, ale objevuje se také jako špojovací prostředek pro spojení aponovaného lenu typu definovaného jako zesměšňující. Kromě tohoto špojovacího výrazu sledujeme také užití spojky *totiž*, která je charakteristická pro uvození výslovnost tlujícího typu apozitivního vztahu. V daných excerptech se tento špojovací výraz vyskytl v počtu čtyř případů, například:

Takže je to v podstatě proznávaná šum lotina, v níž v-e voní a aktivní a zajištění lidé mají jediný problém, totiž vztahy, milostné předevíím, v etn jedného lesbického o do n ho se frustrovaná matka od rodiny Zuzana (hraje ji Jitka Van Arová) vrhá se svou masérkou, vábivou istokrevnou lesbi kou Lindou (Jana Kolesárová). (LN, 28. 1. 2015)

V jednom specifickém případě byl doložen špojovací výraz *ili*, a koli jeho užití není typické pro typ výslovnost tlující, nýbrž uvozuje předevíím apozitivní typ definovaný jako identifikace:

Kontrast mezi prázdným tlacháním a inem. ili mezi, marxisticky e eno, teorií a praxí. (LN, 1. 8. 2015)

Ve dvou případech byl ve zkoumaných komunikátech deníku Lidové noviny zaznamenán výskyt špojovacího výrazu *jako* pro spojení aponovaného lenu apozitivního typu výslovnost tlujícího k jeho základovému lenu, například:

Spekulace o Mnichovu jako eském vítězství má –anci vydrflet p i flivot práv tak po dobu, kdy ji Zelenka potěbuje na to, aby své postavy znejistil, aby je p im l p e hodnotit n co tak zásadního, jako je po léta tradovaná představa o národní tragédii. (LN, 27. 10. 2015)

Analýza jazykového materiálu v tomto deníku neprokázala ani jeden případ užití špojovacího výrazu *tj.* (případně plné formy *to jest*), který je obecně pro uvození druhého lemu adordinace skupiny velmi typický.

Z hlediska postavení základového lemu a lemu apozitivního typu definovaného jako klasifikace bylo analýzou jazykového materiálu útvary analytické publicistiky v deníku Lidové noviny zjištěno 100% zastoupení kontaktního postavení lemu apozitivního vztahu, což odpovídá povaze vysvětlujícího typu přístavkového vztahu. Distanční postavení lemu se tedy ve zkoumaných komunikátech neobjevilo ani v jednom případě.

Analýzou jazykového materiálu bylo zaznamenáno, že nejfrekventovanější formou uvození tohoto typu apozitivního vztahu ve sledovaných komunikátech je forma nevčetně výrazu. Tato forma uvození byla doložena celkem v 42 případech, tedy tvoří přibližně 59,15 % výskytu ze zkoumaného dílného celku. Ve většině dokladů byla pozice apozitivního lemu obsazena jedním lemem, například:

Ironický náboj má ostatně i titul Aferim! . tedy nic jako šBravo. (LN, 16. 10. 2015)

Ve 12 případech ovšem bylo zjištěno obsazení této pozice více lemy, jedna pozice byla obsazena nanejvýš třemi lemy, a to dokonce ve většině případech, například:

Právě v rozvolněných tempech a bez rámce rytmiky ovšem musíme o to víc obdivovat Najponk v proslulý timing: frázování a nasazování úhoz , hybnost, odpich a tah hry. (LN, 7. 1. 2015)

Vzhledem k povaze vysvětlujícího typu apozitivního vztahu jsme očekávali, že v analytických útvarech recenzí publicistického funkčního stylu prokážeme výskyt vyjádření tohoto typu apozitivního vztahu formou většinou. Analýzou bylo potvrzeno, že recenzenti deníku Lidové noviny uplatnili tuto formu v nezanedbatelném množství, a to sice v 15 případech, tedy okolo pětiny ze všech případů: například:

V monologiích se tedy stává Pan otec, Pan syn a Pan Tedy: tak jsou jejich party označeny v záhlaví kapitol. (LN, 28. 1. 2014)

Kromě formy nevčetně výrazu a formy většinou byly doloženy i příklady, kdy je součástí apozitivního vztahu souvztah, celkem ve 13 případech, například:

*Poznání, ke kterému bychom návrat vy u bývalé rodiny Linda dochází, je zasloužen **trpké: provinilí rodiče budou své děti vřelými milovat, zatímco jejich potomci je kvůli dávným ústrkům budou více i méně nesnášet.*** (LN, 3. 9. 2015)

Podobně jako u apozitivního typu definovaného jako klasifikace také u dokladů typu vysvětlení nacházíme případ, kdy je apozitivní člen dále rozvíjen vedlejší vztahem přívlastkovou, uvozenou vztažným zájmenem *který* v náležitém tvaru:

*Ažle potud je to případ podaný příběhem hrdiny, kterému je docela snadné fandit: s mimořádným odhodláním se postavil osudu, zvířil nad svým **šhandicapem** a tedy **tím, které mu přiroda nadílila a které prostě nebylo tím potenciálního vítěze ze Tour.*** (LN, 18. 10. 2015)

5.1.3 Typ apozitivního vztahu definovaný jako identifikace

Typ apozitivního vztahu definovaný jako identifikace se ve zkoumaných útvarech LN vyskytuje v celkovém počtu 60, to znamená, že se jedná o četnější typ ze zkoumaného vzorku. Nejčastěji je tímto typem vyjádřen doslovný i volný překlad názvu filmu i hudebního nosiče z angličtiny nebo jiného cizího jazyka (německy, polštiny) do češtiny, nebo překlad citátu z filmu z cizího jazyka do češtiny, v těchto funkcích bylo zaznamenáno 14 případů:

*U slovní hříčky **šdamn the dams, save the rivers** (proklejte přehradu, zachraňte řeku) se i zasměje, i když to autor mohl v *bec* v úmyslu.* (LN, 28. 11. 2014)

*O **ekává se i učast Jamese Franka, hlavního hrdiny ve filmu **I am Michael (Jsem Michael).***** (LN, 22. 1. 2015)

V rámci identifikace nacházíme také zvláštní podtyp, identifikace jako součást názvu filmu označující podtitul. Tento podtyp tvoří 18,34 % všech výskytů typu identifikace, bylo doloženo 11 případů.

*Kromě zmíněného alba **A Letter Home** dokončil a vydal svoji druhou vzpomínkovou knihu **Special Deluxe: A Memoir of Life & Cars.*** (LN, 28. 11. 2014)

Ve všech případech sledujeme užití typu apozitivního vztahu definovaného jako identifikace pro vyjádření významu zkratkového slova, například.

*Domovská organizace **IMF (Impossible Mission Force)** je zrušena.* (LN, 6. 8. 2015)

V n kolika p ípadech je aponovaný len p ístavkového vztahu definovaného jako typ identifikace uvozen výrazy *vlastním jménem, dív ím jménem*, apod.:

Maria Altmannová, dív ím jménem Blochová, se k p íslu-ným dokument m dostala afl tém na prahu devadesátky, po smrti své sestry. (LN, 27. 6. 2015)

Jako nejfrekventovan j-í zp sob uvození aponovaného lenu u apozi ního typu identifikace ve sledovaných komunikátech deníku Lidové noviny byla zaznamenána juxtapozice. Volné p ípojení bylo dolofeno v 50 p ípadech, takto p ípojené apozi ní vztahy tvo í tedy 83,34 % ze zkoumaného jazykového materiálu tohoto typu p ístavkového vztahu. V 18 p ípadech byla uflítým grafickým prost edkem pro vyjád ení juxtapozice závorka, jednalo se p edev-ím o vý-e zmín ný p eklad názvu filmu i jiného díla z cizího jazyka.:

*Sundance zahajoval projekcí dokumentárního filmu n kolikrát i v minulosti, nap . p ed deseti lety diváky ohromil režisér Peralta snímkem o nejlep-ích sv tových surferech **Riding Giants (Jeffl ní po obrech)**.* (LN, 22. 1. 2015)

V 11 p ípadech byla juxtapozice graficky vyjád ena pomocí árky, nap .:

Díky tomu t eba víme, fe americký prezident F. D. Roosevelt doporu il v kv tnu 1939 Bene-ovi jakousi vodi ku proti ple-atosti, jmenovala se zajímav Trilysin. (LN, 6. 1. 2015)

V devíti p ípadech sledujeme jako grafický prost edek uvození typu apozi ního vztahu definovaného jako identifikace dvojte ku. Nej ast ji je tímto prost edkem uvozen podtyp identifikace jako sou ást názvu filmu nebo díla. Ve dvou p ípadech byla juxtapozice graficky vyjád ena lomítkem, nap .

*O Enigm , o pr b hu lu-t ní jejích kód , o tom v em opravdu spo ívala Turingova práce a jeho p ínos, se z filmu Kód Enigmy obecnstvo dozví asi tolik jako o fyzice ze sitcomu Teorie velkého t esku, jehofl hlavního hrdinu také **Cumberbatch/Turing** svým projevem chvílemi nápadn p ípomíná.* (LN, 29. 1. 2015)

Dal-ím grafickým prost edkem ve zkoumaných komunikátech je dvojte ka, která se vyskytuje v sedmi p ípadech. Zvlá-tní p ípad uvození apozi ního vztahu identifikace uvozovkami byl zaznamenán ve t ech p ípadech. Zde se jedná o p ízviska daných um lc :

Tu pro něj bude skládat zkušený DJ Andreš Dr. Dreš Young (Corey Hawkins), zatímco nad jiný rapper OšSheaš Ice Cubeš Jackson (OšShea Jackson Jr.) napíše antiautoritativní texty. (LN, 20. 9. 2015)

Uvození aponovaného lenu pomocí šspojovacího výrazu se v analyzovaných útvarech deníku Lidové noviny objevilo v menší míře, pouze v deseti případech. Byl zjištěn nejvyšší výskyt šspojovacích prostředků *coby* a *jako*, každý z těchto prostředků se vyskytl několikrát, byl použit u typu, který vyjadřuje ztotožnění herce s rolí, jifi představuje, například:

Vladimír Michálek se ovšem ve výběru a vedení herců téměř nikdy nemýlí, což naopak potvrzují výkony Ani Geislerové coby po tá ské Dany a talentované Anny Linhartové jako Lenky. (LN, 6. 11. 2014)

Ve dvou případech sledujeme výskyt šspojovacího výrazu *ili*, který je charakteristický pro uvození tohoto typu apozičního vztahu definovaného jako ztotožnění, například:

Jiří je sice náhle zdráv, ale mezitím se jeť regent ili správce majetku Smičkých stihne zaplést se sluflebnou, aby se nakonec ukázalo, že sloufí Albrechtovi z Valdtejna. (LN, 7. 1. 2014)

V tomto konkrétním případě aponovaný len představuje vztahu označuje skutečnost slovem domácím jako ekvivalent k danému slovu přejatému.

V jednom případě jsme pozorovali výskyt spojovacího výrazu *jinými slovy*:

Právě stylistická zručnost a zejména umění vystižení momentálních duševních rozpoložení postav jinými slovy: schopnost empatie. dovolují Tyndelkovi udržet na celkem slušné literární úrovni i texty, které však zároveň vykazují značnou dávku deklarativnosti, utvrzovacího a samoplodivého špísání o povaze dnešní doby, setkáváme se v nich s pohledkou partií o tom, jak to tady dneska takzvaně chodí. (LN, 18. 12. 2014)

Jiný spojovací výraz *neboli*, který je charakteristický pro uvození tohoto typu apozičního vztahu, nenacházíme ani v jednom případě. Jeden apoziční vztah typu definovaného jako identifikace byl uvozen šspojovacím výrazem *tedy*, který se vyskytl i jako prostředek uvození typu definovaného jako klasifikace a vysvětlujícího typu apozičního vztahu.

Ve všech zkoumaných komunikátech deníku Lidové noviny jsme zaznamenali výskyt pouze kontaktního postavení základového a aponovaného lenu, což odpovídá povaze tohoto typu apozičního vztahu. Pro vyjádření apozičního vztahu definovaného jako identifikace byla v největší míře použita forma nevětná, ta byla zaznamenána v 54 případech. Výskyt formy větné v tomto typu apozičního vztahu ve zkoumaném vzorku byl zjištěn v pouze 11 případech, například .

Dziwny jest ten wiat ó Divný je tenhle sv t zní název slavné písně a alba polského, dnes již zesnulého hudebníka Czesława Niemena. (LN, 12. 8. 2015)

V těchto případech se jedná o výše zmíněný překlad názvu filmu z cizího jazyka do češtiny vyjádřený formou větnou.

5.1.4 Typ apozičního vztahu definovaný jako výčet

Typ apozičního vztahu definovaný jako výčet sledujeme v analyzovaných komunikátech v 48 případech, jedná se tedy o čtvrtý nejfrekventovanější typ. V největší míře popisuje výčet neúplný nad větou úplným, bylo zaznamenáno 27 výskytů větou neúplného a 21 výskytů větou úplného. Z hlediska postavení tohoto typu apozičního vztahu můžeme popisovat výčet o dvou větech, nacházíme jej v 19 případech, 15krát byl doložen výčet o třech větech a 11krát byl zaznamenán výčet o čtyřech větech. Nejvíce počet větných typů apozičního vztahu definovaného jako výčet ve sledovaných komunikátech byl 1, a to v jednom specifickém případě, kdy aponované věty byly vytvářeny:

Naopak, uprostřed black boxu na scéně, kterou tvoří skrumágl mobiliáře, neklasický interiér, ale centrální sestava nábytku a přední orientovaných do všech stran, se rozvíjí poměrně rozsáhlá expozice. Gerta a její tichá česká maminka, zjednodušené nacistické karikatury o otce a bratra, Gertin přítel Karel. Matčina smrt, sexuální zneužití Gerty otcem, porod dcery Barbory, konec války. (LN, 11. 11. 2014)

Většina zkoumaných případů apozičního vztahu definovaného jako výčet v deníku Lidové noviny byla formálně uvozena volným spojením, tedy juxtapozicí, celkově jsme doložili 34 případů tohoto způsobu spojení. Graficky bylo volné spojení uvozeno v 16 případech pomocí dvojtečky, v devíti případech sledujeme uvození pomlčkou a v pěti případech byla užitá závorka. Naopak spojení čárkou nacházíme pouze ve čtyřech výskytech, například .

P nejmen-ím ve dvou (disciplínách), v animovaném filmu a ilustrátorství, je jeho dominance beze v-ech pochyb. (LN, 30. 1. 2015)

Uvození pomocí špojovacích výraz sledujeme u tohoto typu apozi ního vztahu ve 14 p ípadech. Ve ty ech p ípadech nacházíme špojovací výraz *jako*, po kterém následuje v ta: nap .

Citace dobových d l, jako je Komenského Píse písní Třlamounových, úryvky z knih Kazatel a Píse písní i velmi eroticky otev ené výpov di u soudu p i vy-et ování opsaného sexuálního skandálu. (LN, 7. 1. 2014)

Ve dvou p ípadech byl zji-t n výskyt špojovacího výrazu *a* , po kterém op t následuje v ta:

Po ínaje Amerikou (1994) z stává Vladimír Michálek autorem hned n kolika nejzajímav j-ích snímk uplynulého dvacetiletí ó a ufljde o drama Zapomenuté sv tlo (1996), eastern Je t eba zabít sekala (1997), nebo tragikomedii O rodi ích a d tech. (LN, 6. 11. 2014)

Naopak špojovací výrazy, které jsou obecn pro uvození typu apozi ního vztahu definovaného jako vý et typické, tedy špojovací výrazy *nap .* a *t eba*, byly ve sledovaných komunikátech doloženy pouze v jednom p ípad . Z analýzy vyplývá, že recenzenti Lidových novin p ed t mto výrazy up ednostnili špojovací výraz *namátkou*, který se objevil ve dvou p ípadech:

Samotný tragický p íb h dvou horolezeckých expedic, které se 10. kv tna 1996 vydaly k vysn nému himálajskému vrcholu, zku-ení brit-tí scenáristé William Nicholson a Simon Beaufoy pojednali ve výrazn realisti t j-ím duchu nejl mnohé své p edchozí projekty (namátkou: Gladiátor, Milioná z chatr e, Hunger Games: Vražděná pomsta). (LN, 26. 9. 2015)

Ojedinele pozorujeme v daných útvarech výskyt spojovacích výraz *tedy* a *v etn* . U doklad vý tu neúplného v jednom p ípad na konci vý tu nacházíme typický výraz *atp* .

V analyzovaných komunikátech útvaru recenze v deníku Lidové noviny podle o ekávání výrazn p evafluje postavení kontaktní, sledujeme jej ve 42 p ípadech, tedy v 87, 50 % vzorku. Postavení distantní bylo doloženo pouze v -esti p ípadech, nap .

Jde o portrét, v něm mluví není soustavné: ani úsilí portrétní, které by dlo kladně piblížilo lidskou stránku protagonisty, ani v le po profilu ideovém, jenž by sledoval názorový vývoj autor v, ani poteba zevrubně piblížit spisovatelovo dílo publicistické a literární (LN, 14. 1. 2015)

Piblížilo v 68,80 % p ípad byla pro vyjádění tohoto typu apozičního vztahu ve zkoumaných útvarech deníku Lidové noviny užitá forma nevčetně výrazu. V 14, 60 % výskyt sledujeme vyjádění apozičního vztahu formou vtnou, zde se jedná o výe popsané typy uvozené šspojovacími výrazy jako a a . U ostatních doklad byla identifikována forma souvtná jako souást apozičního vztahu, konkrétně se jedná o p ípady, kdy je aponovaný len dále rozvit v tou vedlejší p ívlastkovou, nap .

Vymýlí absurdity, nad nimiž se s nev íčným úsmvem pozastavuje: mladý americký herec je masově populární díky roli robota, v níž mu nebyla vid t tvá , a na pofúdní cituje Novalise, kterého práv do etl; Miss Universe je vá-nivou fanynkou film o robotech; u hotelu po léta tábo í buddhistický mnich usilující o levitaci; malé d tí hovo í s dosp ílymi jako knihy...(LN, 16. 10. 2015)

5.1.5 Typ apozičního vztahu definovaný jako zpřesňující

Zpřesňující apoziční vztah a typ definovaný jako vytěnění se ve zkoumaném materiálu vyskytují v podobné frekvenci. Zpřesňující typ byl užit v po tu 45 p ípad v komunikátech deníku Lidové noviny. U apozičního vztahu tohoto typu aponovaný len ur itým zpřesňujícím zpřesňuje význam lenu základového, nap .

Vyza uje úplně jinou energii, je mnohem divadelnější a má i k eh í, poeti t j-í du-í. (LN, 19. 8. 2015)

Aponovaný len v n kterých p ípadech vyjadřoval význam bližšího asového zaazení, nap .

Film Terminator: Genisys tu nabízí divák m slast poznanou v trilogii Roberta Zemeckise Návrat do budoucnosti, který byl nato en jen rok po prvním Termináři, tedy roku 1985. (LN, 13. 7. 2015)

Na základě analýzy jsme zaznamenali, že nejastěji byl zpřesňující apoziční vztah uvozen juxtapozicí (v po tu 36 výskyt) a nejfrekventovanějším grafickým zpřesňujícím uvozením juxtapozice byla árka (28 p ípad). V malém po tu se v analyzovaném jazykovém materiálu objevilo uvození závorkou, nap .

V tom prvním případě jde o opakované potraty (ve dvacátých letech), jimž se oba manželé trápili. (LN, 6. 1. 2015)

Zpěsující typ pístavkového vztahu ve zkoumaných útvarech byl graficky uvozen dvojtečkou a pomlčkou jen v jednom případě, např.

Pro Czech Ensemble Baroque a orchestr i sbor, který je pod vedením Romana Války typické, že se neupínají k striktnímu dodržování dobových pravidel interpretace. (LN, 3. 9. 2015)

Špojovací výraz pro uvození typu apozitivního vztahu definovaného jako zpěsující byl užit v devíti případech v analyzovaném jazykovém materiálu. V dokladech nacházíme po dvou případech užití špojovacího výrazu *tedy* a *předejm*, např.

V inscenaci o předejm v první polovině je v-e hlasitě a blízko: hudba, promluvy na mikrofon, dupot, stelba. (LN, 11. 11. 2014)

Ve dvou případech se setkáváme s užitím špojovacího výrazu *a*, po něm následuje forma *v t-ná*. V jednom případě byly ve zkoumaných komunikátech zaznamenány špojovací výrazy *telba*, *jaksi* a *a to*. Výskyt špojovacího výrazu *tj.* naopak nebyl prokázán ani jednou.

Ve sledovaném jazykovém materiálu tvořilo kontaktní postavení 100 % případů tohoto typu apozitivního vztahu. Zpěsující typ pístavkového vztahu byl v převážné většině vyjádřen formou nevčetněho výrazu, a to v počtu 42. Forma *v t-ná* byla užitá pouze ve dvou případech, např.

Ústředním pocitem, který se ale naplno rozvine až při sledování té druhé (a už je to kterákoliv) verze, je tu pokora před komplexností pravdy, ostýchaví povrchním soudem a poznání si, že o těch druhých ani sami sobě nikdy nevíme dost. (LN, 6. 11. 2014)

V jednom případě po opakování lenu následují dvě vedlejší vlastkové:

Přitom je fascinující dívat se na Trnkovy fotografie, na toho obrovského chlapa, který, před sebou sklenku vína a v jedné ruce cigaretu (nekořil, jen když -el spát), drží malinkou loutku, která v jeho ruce právě začíná fňt. (LN, 30. 1. 2015)

5.1.6 Typ apozitivního vztahu definovaný jako vytčení

Typ vytčení sledujeme ve 34 případech, tvoří tedy přibližně 9,02 % ze zkoumaného vzorku v periodiku Lidové noviny. Zajímavý je výskyt podtypu vytčení, přesněji eno

jeho opaku, tzv. exkluze. Exkluzi nacházíme ve sledovaných útvarech dvakrát. V jednom případě je uvozena šspojovacímů výrazem *snad s výjimkou*, v druhém šspojovacímů výrazem *krom* :

Ve filmu Ztraceni v Mnichov , pojednávajícím o tom, jak je v-echno um lé, je ov-em um lé v-echno ó snad s výjimkou d v iv spolupracujících noviná . (LN, 27. 10. 2015)

*Um lecky ambiciózní seriálový (kriminální) flánr sou asnosti (viz t eba také True Detective) zobrazuje sou asný (západní) sv t jako velmi vratké místo, v n mfl se rozpíná nejistota zasahující i ty nejintimn j-í vazby a **nic ó krom smrti ó neústí v n co definitivního, respektive zaru eného.** (LN, 11. 10. 2015)*

Podle o ekávání byl v daných komunikátech potvrzen p evaflující výskyt uvození typu vyt ení r znými šspojovacímiů výrazy. Pouze v p ti p ípadech sledujeme volné p ípojení aponovaného výrazu. Dvakrát byla jako grafický prost edek vyjád ení juxtapozice identifikována závorka a dvakrát árka. V jednom p ípad byl doloflen výskyt vyt eného v tného lenu. V p ípadech uvození šspojovacímiů výrazy sledujeme širokou kálu uvozovacích prost edk . Mezi uflitými šspojovacímiů výrazy zaznamenáváme jako nejfrekventovan j-í výraz *t eba*, který se v excerpcích objevil v po tu sedm p ípad :

N které kritiky, t eba ta na stále vlivn j-ím webu The A. V. Club, vy útají Youngovi -ití písni horkou jehlou. (LN, 3. 7. 2015)

Tomuto výrazu konkuruje šspojovacíů výraz *nap .*, jejl pozorujeme v p ti p ípadech:

Ov-em zna ka The Frames se afl na pár výjimek, nap íklad turné ke dvacetinám, ocitla odloflena š u leduō. (LN, 13. 8. 3015)

Ve stejném po tu byl ve sledovaných textech prokázán výskyt šspojovacíhoů výrazu *p edev-ím*. tvrtým nej ast j-ím šspojovacímů prost edkem byl výraz *zejména*, který byl zaznamenán ve t ech p ípadech, a výraz *konkrétn* , jenfl byl doloflený rovn fl t íkrát. V ojedin lých p ípadech se vyskytly také spojovací prost edky *hlavn* , *jako* , *v etn a práv* . Šspojovacíů výraz *s výjimkou* a *krom* byl uflit pro uvození podtypu vyt ení, vý-e zmín né exkluze.

Z analýzy zkoumaného materiálu v tomto periodiku vyplývá, fl recenzenti Lidových novin výrazn preferovali postavení kontaktní, bylo zji-t no v po tu 30 výskyt . Distantní postavení sledujeme pouze ojedín le, a to ve ty ech p ípadech, *nap .*

Hned n kolika interpret m se díky koncertu poda ilo více zviditelnit, konkrétn reprezentantkám tzv. neotraditional country The Secret Sisters i jazz-soulové kapele Lake Street Dive. (LN, 19. 1. 2015)

Zde bylo up ednostn no postavení distantní, p estofe také postavení kontaktní by zde mohlo být uflito nálefit .

Ve zkoumaných komunikátech tohoto typu apozi ního vztahu p evafluje stejn jako u ostatních typ forma nev tného výrazu, tu dokládáme celkem v 25 p ípadech. Forma v tná se vyskytuje v malé mí e, konkrétn v p ti p ípadech, nap . v tomto dokladu:

Nejde jen o nep íze okolí ó *adu problém* si protagonistka dokumentu zjevn zp sobuje sama, *zejména pokud jde o její slabost pro ne práv d v ryhodné partnery.* (LN, 25. 7. 2015)

Ve ty ech p ípadech byla v apozi ních vztazích tohoto typu zaznamenána forma souv tná, nap .:

Seriál Afl po u-i produkovala HBO Europe (konkrétn Tereza Polachová, která pro HBO p ipravila i minisérii Ho ící ke a seriál Terapie). (LN, 28. 1. 2015)

V tomto p ípad se op t jedná o vedlej-í v tu p ívlastkovou, která rozvíjí aponovaný len.

5.1.7 Typ apozičního vztahu definovaný jako rektifikace

Typ apozi ního vztahu definovaný jako rektifikace vyjad uje vztah, kdy výraz aponovaný koriguje význam výrazu základového, uflití toho typu v analytických útvech publicistického funk ního stylu p ispívá k úvahovému charakteru text . Tento typ se ve sledovaném jazykovém materiálu v deníku Lidové noviny objevil v malé mí e, celkem v 16 p ípadech. Analýzou byl potvrzen p edpoklad, fle tento typ bude formáln uvozen pouze šspojovacímiõ výrazy, volné p ípojení se ve zkoumaném vzorku nevyskytlo ani jednou. Pro uvození tohoto typu vztahu bylo uflito celé ady šspojovacíchõ prost edk . fiádny z t chto šspojovacíchõ výraz v-ak výrazn nep evafluje nad ostatními. Mezi nejfrekventovan j-í výrazy pat í *respektive, tedy a p esn ji e eno*, kařdý z nich byl dolofen ve dvou p ípadech.

Postupovali koncep n , vybírali záb ry, jeřl spolu ladí, respektive dopl ují se. (LN, 31. 10. 2014)

Nejde o souhrn na-í kariéry, spí-e o sm sku, kterou bychom vypálili kamarád m. (LN, 13. 8. 2015)

Sou asnost, p esn ji e eno rok 2016, je v p íb hu plném cest asem zlomovým bodem (jak také jinak), a varování je jasné: cesta k ovládnutí lidstva Skynetem vede p es v-echny ty chytré aplikace, které se tolik snaží v-echno se v-ím propojit. (LN, 13. 7. 2015)

Dal-í šspojovacíõ výrazy, které jsou mén typické pro uvození tohoto typu vztahu, se ve zkoumaných dokladech objevily ojedine, tedy v jediném p ípad : *i p ímo, p inejmen-ím, p ípadn , vlastn , mofná*. Zajímavým zji-t ním je výskyt šspojovacíõõ výrazu latinského p vodu *de facto*, jehoí uíití bychom spí-e p edpokládali v odborném funk ním stylu neí v analytickém úvaru publicistiky:

Postavení poddaných je setrvale nejisté, nejh e jsou na tom cikán-tí nevolníci, de facto otroci. (LN, 16. 10. 2015)

V analyzovaném jazykovém materiálu tohoto typu apozi ního vztahu bylo dolofeno pouze kontaktní postavení základového a aponovaného lenu. Formáln p evafluje vyjád ení typu rektifikace nev tným výrazem, celkem bylo dolofeno ve 13 p ípadech. Ve zbylých t ech p ípadech po aponovaném lenu následuje v ta vedlej-í:

Samoz ejm fle ú ast celebrity vná-í do filmu trochu zvlá-tní p ídech: mofná i podez ení, fle sv t je n jak aíl moc malý. (LN, 25. 7. 2015)

5.1.8 Typ apozičního vztahu definovaný jako sumarizace

Nejmén frekventovaným druhem p ístavkového vztahu je typ definovaný jako sumarizace neboli shrnutí, ve sledovaných útvarech se vyskytla pouze ojedine, a to v jediném p ípad :

Upjatý exmanfel Pete (Kline), jeho konformní afroamerická flena Maureen (Audra McDonaldová), dcera Julie (dcera Streepové Mamie Gummerová), kterou uvrhla do sebevraíedných depresí manfelova zrada, star-í syn gay a mlad-í syn, který se práv flení s ekologickou aktivistkou ó ti v-ichni s hr zou vítají Lindu, která vyhodila poslední peníze za letenku do Indianapolisu, aby se jim za ala plést do íívota. (LN, 3. 9. 2015)

Zde sledujeme výskyt dokonce p tinásobného obsazení pozice aponovaného lenu. Formálním zp sobem p ípojení je v tomto p ípad juxtapozice graficky uvozena poml kou. Podle o ekávání byla uííta forma nev tného výrazu. Také volba kontaktního

postavení základového a aponovaného lenu není vzhledem k povaze sumarizace p ekvapivá.

Frekvence jednotlivých typ apozi ve zkoumaných komunikátech v deníku Lidové noviny je znázorn na v následující tabulce:

Typ apozičního vztahu	Početní zastoupení	Procentní zastoupení
Klasifikace	102	27,06
Vysvětlující	71	18,83
Identifikace	60	15,92
Výčet	48	12,73
Zpřesňující	45	11,94
Vytčení	34	9,02
Rektifikace	16	4,24
Sumarizace	1	0,27
Celkem	377	100

Tabulka 1: Frekvence jednotlivých typů apozičních vztahů v recenzích deníku LN

5.2 Dílčí závěry analýzy komunikátů deníku Lidové noviny

Analýza padesáti vybraných útvar recenze v deníku Lidové noviny prokázala pom rn vysoký výskyt p ístavkových vztah , celkem jich bylo excerpováno 377. Ufilití apozi ních vztah v t chto útvarech podporuje jejich úvahový princip, který vychází ze za azení do analytických útvar publicistického funk ního stylu.

Na základ analýzy doklad v deníku Lidové noviny jsme zjistili nejv t-í frekvenci výskytu apozi ního vztahu klasifikace, tento vztah sledujeme v 27,06 % zkoumaného díl ího celku. Nej ast j-ím zp sobem p ipojení tohoto typu byla juxtaopozice vyjád ená graficky árkou, výrazn p evařlovala forma nev tného výrazu a postavení kontaktní.

Dal-ím ufilitým typem p ístavkového vztahu byl typ vysv tlující, ten byl doloflen v 18,83 % v-ech doklad . U tohoto typu byla zaznamenána p evaha volného p ipojení aponovaného lenu ke lenu základovému, nebyla zji-t na preference n kterého z grafických prost edk vyjád ení juxtaopozice. Ostatní doklady tohoto vztahu byly uvozeny šspojovacímiõ výrazy, jako nej ast j-í šspojovacíõ výraz pro uvození typu vysv tlujícího byl zji-t n šspojovacíõ výraz *tedy*, který se objevil v 12 p ípadech, a v n kolika p ípadech sledujeme ufilití výrazu *totifl*, v obou p ípadech se jedná o spojky charakteristické pro tento typ apozi ce. U doklad vysv tlujícího typu p ístavkového vztahu byl prokázán vy-í výskyt formy v tné, cofl souvisí s podstatou tohoto typu.

T etím nejfrekventovan j-ím typem apozi ního vztahu v deníku Lidové noviny byl typ definovaný jako identifikace, který tvo í 15,92 % analyzovaného díl ího celku.

V rámci tohoto typu sledujeme poměrně vysoký výskyt podtypu identifikace (oznaující součást názvu filmu), který je uvozen dvojtečkou nebo pomlčkou. V několika případech vyjadřuje aponovaný člen příklad názvu filmu nebo citace z cizího jazyka do češtiny, setkáváme se také s vyjádřením plného znění zkratkového slova. Recenzenti Lidových novin preferovali užití volného připojení před špojovacími výrazy. Nejčastěji užitě špojovacími slovy byly *coby* a *jako*, jedná se o případy oznaující ztotožnění herce s rolí.

Typ apozitivního vztahu definovaný jako výčet se ve zkoumaných komunikátech deníku Lidové noviny objevil v 12,73 % případů. Mírně převládá výskyt výtu neúplného nad výtu úplným. Recenzenti Lidových novin upřednostnili výčet o malém počtu členů, nejčastěji dvou, naopak nejvíce zaznamenaných členů výtu byl šest. Jako způsob formálního uvození tohoto vztahu opět převládala juxtapozice, nejčastěji byla uvozena dvojtečkou. V případě užití špojovacího výrazu sledujeme v nejvíce spojky *jako* a *a*, po kterých následuje forma *v tná*. (*jako jsou, a ufl jde o*). Špojovací výraz *namátkou* se vyskytl ve více případech než spojky *např.* a *t eba* uváděné pro tento typ jako charakteristické. U tohoto typu byly zaznamenány i případy distantního postavení základového a aponovaného členu.

Způsob užití typů stavkového vztahu byl zjištěn ve frekvenci 11,94 % z analyzovaného díla celku. V analyzovaných dokladech převládalo volné připojení, recenzenti Lidových novin preferovali jako grafický způsob připojení zářku, případně závorku. Ze špojovacího výrazu byl nejčastěji užit výraz *tedy* a *p edev-ím*, výraz *tj.* nebyl doložen ani v jednom případě. Aponovaný člen způsobu užití apozitivního vztahu byl v základovému členu výhradně v kontaktním postavení a vyjádření formou *v tnou* se vyskytlo pouze ve dvou případech.

Typ apozitivního vztahu definovaný jako vyjádření byl zjištěn v 9,02 % zkoumaného vzorku. V rámci tohoto typu jsme zaznamenali i podtyp zvaný exkluze, který byl uvozen špojovacími výrazy *s výjimkou* a *kromě*. U tohoto typu zásadně převládá připojení špojovacími výrazy, juxtapozici sledujeme jen v několika případech. Ze špojovacího výrazu se nejčastěji setkáváme s výrazem *t eba*, jemuž konkurují výrazy *např.* a *p edev-ím*, v méně případech sledujeme užití výrazu *zejména a konkrétně*.

V nízké frekvenci (4,24 % z díla celku) se v útvarech recenze v Lidových novinách objevil výskyt typu definovaného jako rektifikace. Pro připojení aponovaného

leny bylo u tohoto typu užití výhradně spojujících výrazů, a to v nejvyšší míře těchto: *respektive, tedy a přesněji řečeno*. U dokladů tohoto přístavkového vztahu výrazně převládá forma neutrálního výrazu.

Analýza přehledně prokázala pouze ojedinělý výskyt apozitivního vztahu definovaného jako sumarizace neboli shrnutí. Tento vztah byl uvozen juxtapozicí, konkrétně prostřednictvím pomlčky.

5.3 ANALÝZA KOMUNIKÁTŮ DENÍKU MLADÁ FRONTA

V padesáti vybraných útvarech analytického publicistického funkčního stylu, tedy recenzích, byl zjištěn výskyt celkem 282 příkladů apoziciálních vztahů. Doklady jednotlivých typů přístavkových vztahů jsou blíže popsány níže.

5.3.1 Typ apoziciálního vztahu definovaný jako klasifikace

Tento typ apoziciálního vztahu se ve zkoumaných útvarech recenzí zveřejněných v deníku Mladá fronta DNES vyskytl v nejvyšší frekvenci z popsáných typů, a to v počtu 71 případů, podobně jako v deníku Lidové noviny tento typ tvoří téměř třetinu všech zjištěných typů apoziciálních vztahů. Aponovaný člen přístavkového vztahu obvykle označuje základový člen do určitého řádu, povolání, oblasti činnosti i k rodinné příslušnosti:

Zna nou mrou jej vytváří kontrast výstřední energické matky a vyhaslé zanedbané dcery, kterou vyšetřuje hrabe Mamie Gummerová, skutečná dcera Streepové. (MF, 29. 8. 2015)

Setkáváme se i s případem, kdy aponovaný člen vyjadřuje význam zájezdu do hudebního flánu:

V soustředném stresu se opakuje totéž znovu a znovu, dokud se coby vedlejší produkt nezrodí zdánlivě lehce znějící hudba: jazz. (MF, 28. 1. 2015)

Typ apoziciálního vztahu definovaný jako klasifikace byl v převážné většině dokladů vyjádřen pomocí juxtapozice. Z 64 nalezených případů volného připojení členu aponovaného ke členu základovému sledujeme v 50 případech užití grafického prostředku ářky, která je charakteristická pro uvození typu klasifikace. Kromě ářky byla zaznamenána jako prostředek volného připojení dvojtečky, celkem v osmi případech. V jednom zkoumaném útvaru pozorujeme výskyt dokonce i takto připojených vztahů klasifikace:

První dojem: hustý dusivý smog. Druhý: betonová pustina, širokými bulváry obasprojede cyklista. Třetí: hrdina snímku musí být sebevrah, když tak vesele vypráví: š Tady máme nám stí Druřby, hotel Druřby, kolou Druřby, a dokonce i ůnsko-ěský lidový soud. (MF, 27. 11. 2014)

V menší míře bylo jako prostředek volného připojení zjištěno užití dvojtečky, tento způsob připojení byl prokázán v pěti případech. Jiné grafické prostředky pro vyjádření juxtapozice u tohoto typu přístavkového vztahu užitý nebyly, nesetkáváme se zde ani s jedním případem připojení závkou.

Připojení pomocí šspojovacích prostředků u tohoto typu nebylo ve zkoumaných útvarech příliš časté, celkem bylo zaznamenáno jen sedm takto připojených případů. Užitými šspojovacími výrazy byly výhradně *tedy* a *coby*. Šspojovací výraz *tedy*, který se objevuje u různých typů apozitivního vztahu, pozorujeme u tohoto typu ve větších případech ve zkoumaném vzorku. Třikrát byl prostředkem připojení apozitivního členu výraz *coby*, ve větších případech se jednalo o zařazení herce či herečky k roli ve filmu, například.

V knize její Barbara Nesvadbová vypráví z pozice ženy, ve filmu, který podle scénáře Marka Epsteinova natočil Vladimír Michálek, odhaluje dvojí život titulního hrdiny Matěje Hádek coby policista. (MF, 5. 11. 2014)

V analyzovaných komunikátech analytického publicistického funkčního stylu nebyl doložen jediný případ distantního postavení základového a apozitivního členu. Ve větších případech bylo zaznamenáno postavení kontaktní, které pomáhá orientaci čtenáře v textu. Podle předpokladu z analýzy zkoumaného jazykového materiálu tohoto typu v deníku Mladá fronta DNES vyplynulo, že výrazně převažuje forma vyjádření nevětnými výrazy, tu nacházíme celkem v 56 případech. Ve 12 případech se setkáváme s doklady, kdy je nevětný výraz dále rozvit v tou vedlejší příložkovou, například.

Což platí i pro Mallory, vítězkou dokumentární soutěže karlovarského festivalu, která právě vstupuje do kin. (MF, 20. 7. 2015)

Forma větná byla pro vyjádření typu apozitivního vztahu definována jako klasifikace použitá pouze ve větších případech. Ve dvou případech se navíc jednalo o název filmu, který byl vyjádřen formou větnou:

První film podle knihy Johna Greena, Hvězdy nám nepáří, se stal hitem teenager a nyní Papírová msta, pokračování jiného autorova díla, hlásí totéž. (MF, 24. 7. 2015)

Pouze v jednom případě se tedy setkáváme s klasickým připojením formou větnou:

Období krátké nevěsty vyměnilo jednu generaci, to byla první republika ohraničená dvěma válkami. (MF, 30. 1. 2015)

5.3.2 Typ apozitivního vztahu definovaný jako vysvětlující

Typ příložkového vztahu, který jsme na základě teoretických východisek definovali jako vysvětlující, se ve zkoumaném vzorku komunikátů vyskytl v 60 případech,

jedná se tedy o druhý nejfrekventovanější typ, procentní zastoupení tohoto typu je 21,28 % z analyzovaných útvarů recenzí v deníku Mladá fronta DNES.

Podobně jako u dokladů tohoto apozitivního typu zjištěných v deníku Lidové noviny byla zaznamenána převažující volnější spojení apozitivního výrazu k výrazu základovému. Juxtapozice byla recenzenty upřesněna v 37 případech, tedy v 61,67 % zkoumaného celku. Ve většině případů se setkáváme s uvozením tohoto vztahu dvojtečkou, konkrétně ve 22 výskytech. Po dvojtečce následuje ve většině případů vyjádření formou nevztahového výrazu:

*Pak musí tempo navracet do otáček ve finále, jeř se opřít o citá **na úrovni: ve smyslu spojeenském i bojovém**, nebo znovu se místo výbušných karambolů odehrává souboj mozku, lstí, pastí, pokerových tváří, síly nervů a duchových úvah na několik tahů dopředu.* (MF, 30. 7. 2015)

V nezanedbatelném počtu zkoumaných případů tohoto typu apozitivního vztahu je dvojtečkou uvozeno také vyjádření formou větou:

*Také nezapomene na nic, co patří k filmové výbavě trose nických podívaných, od hladu a fláknutí přes fialový aflk bouř, jejíž úder má **jediný úel: probudí totiž sladce klímající polovinu kina.*** (MF, 31. 1. 2015)

Dalšími nejčastěji upřesněnými grafickými prostředky pro volnější spojení jsou pomlčky, která se objevuje v osmi případech, a čárka, jíž nacházíme ve zkoumaném jazykovém materiálu sedmkrát.

V počtu 23 výskytů bylo zjištěno uvození vysvětlujícího typu apozice pomocí špojovacích výrazů. V největší míře se v analyzovaných případech objevil špojovací výraz *tedy*, který je jedním z charakteristických špojovacích výrazů pro tento typ přístavkového vztahu. Ve zkoumaných excerpcech bylo doloženo dokonce 12 výskytů tohoto výrazu u typu vysvětlujícího. Ve dvou případech jsme zaznamenali jeho upřesnění s větěným větěným členem, například:

*Jeho uvolnění hravosti sice proti minulému dílu bohužel trochu ubylo, zato ke slovu *pi-la* starosvetská šru ní práce. Tedy podívaná rafinovaná vybraná, která se *izné akce nezáká, ovšem dává přednost pádné přísti i ostrému noři před pověchnou trikovou pyrotechnikou.** (MF, 30. 7. 2015)

Další typická spojka *totiž* užívaná u vysv tlujícího typu byla doložena pouze ve těchto případech. Ve dvou případech se také setkáváme se špojovacím výrazem *ili*, který se vyskytuje i u typu identifikace. Ostatní špojovací výrazy se v analyzovaných útvarech objevily jen ojedinelé, to platí pro *totiž*, *to jest*, *t eba* a další. Zajímavým zjištěním je užití špojovacího výrazu *jak se říká*:

Kristova léta, jak se říká t iat icítece, znamenala pro českého režiséra s n meckou p sobností skute n p elomový v k. (MF, 11. 8. 2015)

Také u tohoto typu apozičního vztahu sledujeme převážně postavení kontaktní, nicméně není zastoupeno ve zkoumaném celku 100%. V 8,33 % případů dali recenzenti Mladé fronty DNES přednost distančnímu postavení základového a aponovaného členu, zvláště tam, kde to vyžaduje stavba věty, například .

Záminka ke sporu manželského páru je nicotná: mufl v knír. (MF, 27. 1. 2015)

Z hlediska formy uvození typu představkového vztahu označovaného jako vysv tlující bylo v jazykovém materiálu zaznamenáno 34 případů užití nevčetně výrazu. Vzhledem k povaze vysv tlujícího typu apozičního jsme předpokládali i výskyt případů uvození v této formou, což bylo analýzou potvrzeno. Ve zkoumaných útvarech recenzí v Mladé frontě DNES nacházíme 11 takových případů, v těchto z nich je uvozena juxtapozicí a graficky znázorněna dvojtečkou, například .

Archivy připomenou d vod: na-i zem d lci v 50. letech darovali únským traktor; česká ves dodnes nad-en vzpomíná, jak na oplátku dostávala porcelán a ubrusy. (MF, 27. 11. 2014)

V 15 sledovaných případech následuje po nevčetně výrazu forma souvětí, opot se ve větě v případě objevuje v této představková. V jednom případě dokládáme výskyt složitějšího souvětí pod adného:

Ne-to tehdy zdaleka jen o výrobu a odbytu zboží, knihu prostupují odkazy na politickou i kulturní atmosféru doby, zajímavé je sledovat, co ve dvacátých a třicátých letech kde sídlilo, jak se stavěly pražské domy i jak se rozrůstala česká i moravská města. (MF, 30. 1. 2015)

5.3.3 Typ apozičního vztahu definovaný jako výčet

Typ p ístavkového vztahu definovaný jako vý et byl ve zkoumaných recenzích deníku Mladá fronta DNES doložen ve t etí nejv t-í frekvenci ze v-ech typ . Konkrétn bylo vyexcerpováno 48 p ípad tohoto typu apozi ního vztahu, což je stejný po et jako v útvarech deníku Lidové noviny. Z hlediska rozli-ení vý tu úplného a vý tu neúplného jsme zjistili 34 p ípad výskytu vý tu neúplného a 14 p ípad výskytu vý tu úplného. S vysokým po tem doklad vý tu neúplného souvisí i frekvence typických spojovacích výraz pro tento typ: v p ti p ípadech pozorujeme p ípojení šspojovacímõ prost edkem *po ínaje-kon e*, ve ty ech p ípadech sledujeme uftití šspojovacíhoõ výrazu *od-(p es)-po*, objevují se zde i výrazy formy v tné: *nap .*

Umí navázat na šstarõ hudební ko eny, **a je to folkové písní ká ství** (Jablka), **tradice brn nské alternativy** (Opi í král), **nebo t eba dokonce funky** (Psi). (MF, 29. 7. 2015)

Z analýzy jazykového materiálu v tomto deníku také vyplynulo, že výrazn p evafluje zastoupení vý tu o malém po tu len . Jako nejfrekventovan j-í byl doložen vý et o dvou lenech, zaznamenali jsme jej ve 22 p ípadech, druhý nej ast j-í výskyt pozorujeme u vý tu o t ech lenech, ten nacházíme ve zkoumaných komunikátech 15krát. Vý et o více než t ech lenech byl prokázán v 11 p ípadech a nejvy-í po et zji-t ných len byl sedm, vyskytl se ve t ech p ípadech, nap . v následujícím p ípad jsou jednotlivé aponované leny p ístavkového vztahu vyjád eny vyt enými v tnými leny:

Autor p ed námi nechává defilovat známé události. Pražskou defenestraci. Smrt krále Václava v etn ostudného momentu, kdy kali-níci po dobytí zbraslavského klá-tera vyhodili jeho ostatky, které jen náhodou zachránil jakýsi rybá . Bitvu u Sudom e, bitvu na Vítkov . Vypalování klá-ter a vražd ní škakí õ. Rozpory mezi jednotlivými kali-nickými frakcemi. ekání na tisícileté království Bofk, které ufl má p íjít ó ale nep ijde. (MF, 2. 5. 2015)

Zajímavým poznatkem zji-t ným po provedení analýzy je zastoupení zp sobu uvození typu apozi ního vztahu definovaného jako vý et: volné p ípojení, tedy juxtapozice, se ve sledovaných komunikátech vyskytuje ve stejném po tu (24 p ípad) jako p ípojení šspojovacímiõ výrazy. Nedá se tedy íci, že by recenzenti Mladé fronty up ednost ovali n který z uvedených zp sob uvození vý tu. V p ípadech vztah uvozených juxtapozicí p evaflovala jako grafický prost edek dvojte ka, její uftití dokládáme 11krát. árka a poml ka se jako zp sob vyjád ení volného p ípojení vyskytly

v tém totořlném po tu p ípad , a to p tkrát, respektive ty íkrát. Ojedin le bylo dolofeno p ípojení závorkou, a to ve dvou p ípadech, nap .

*N které písni zbytku koncertu b fely p esn v tomto duchu, v pár z nich byl zachován spí–
duch p vodní (The Rain Song, bohufel s dost divn zn jícími šklávesovými smy cíõ,
nebo citace z Dazed And Confused), na programu samoz ejm nechyb la ani druhá
nejvýrazn j–í písni ka z posledního alba Little Maggie. (MF, 24. 7. 2015)*

Ze šspojovacíchõ výraz p evafluje v daných dokladech typu vý et výraz *jako*, nacházíme jej v sedmi p ípadech, obvykle po n m následuje v ta. Krom vý–e zmín ných výraz , které jsou charakteristické pro vý et neúplný, tedy *po ínaje-kon e, od-p es-po* a dal–í, sledujeme i ojedin lý výskyt šspojovacíhoõ výrazu *t eba* (dva p ípady). Spojku *a* dokládáme ve t ech p ípadech, vřdy ve spojení s v tným výrazem (*a je to, a to bylo, a jde o*). V jednom p ípad byl uřit neobvyklý šspojovacíõ výraz pro tento typ vztahu *õ dejme tomu*:

*lov k si zapamatuje dva t i výjevy, dejme tomu zb silou jízdu pána a sluhy
na motocyklu se sajkárou nebo hravou prom nu McGregora do studentské podoby, ale
v t–inu asu jen p emítá, pro vlastn v n kterých zemích zvedli p ístupnost snímku ařl
od patnácti i –estnácti let. (MF, 27. 1. 2015)*

Uřití tohoto šspojovacíhoõ výrazu p ispívá k navázání kontaktu autora se tená em a podporuje úvahový princip útvaru recenze, autor nabízí tená i n které varianty, které ov–em nejsou závazné, ponechávají tená i prostor pro vlastní zamy–lení.

V analyzovaných útvarech nalezených v deníku Mladá fronta DNES p evařovalo u tohoto typu apozi ce postavení kontaktní. P ekvapiv bylo dolofeno i n kolik p ípad postavení distantního, nap .

V–e tu hraje na efekt, byty, –aty, gesta, postoje. (MF, 5. 11. 2014)

Podle o ekávání byla analýzou zji–t na p evaha apozi ních vztah tohoto typu vyjád ených nev tným výrazem, tvo í 35 p ípad ze zkoumaných útvar . V tná forma byla jako zp sob uvození uřita celkem v sedmi p ípadech:

*Totifř, v textech písni z minulých desek se zhusta vracel do minulosti, a uřto bylo stru né
shrnutí vlastní muzikantské kariéry ve slovech titulní skladby alba Liverpool 8, odkazy*

na Johna Lennona v písni Peace Dream tamtéfl nebo t eba vzpomínky na neut -ené pom ry v útlém d tství. (MF, 1. 4. 2015)

V -esti p ípadech po aponovaném výrazu následuje v ta, v tomto konkrétním p ípad v ta vedlej-í p ívlastková:

Vztahový mnohoúhelník má t i klí ové postavy: Ji ího Machá ka v roli mufle, jenfl pod r znými jmény vede soub fhé existence se dv ma fjenami, ztvárn nými Evou Herzigovou a A ou Geislerovou. (MF, 5. 11. 2014)

5.3.4 Typ apozičního vztahu definovaný jako identifikace

Typ p ístavkového vztahu zvaný identifikace byl ve zkoumaném jazykovém materiálu v deníku Mladá fronta DNES zaznamenán v po tu 42 p ípad , tedy v 14,89 %. Stejn jako v deníku Lidové noviny sledujeme podtyp identifikace jako sou ást názvu filmu. Takových p ípad bylo dolofeno 15, výrazn u nich p evafluje uvození juxtapozicí, která je graficky vyjád ena dvojte kou:

*P esto snímek **Mortdecai: Grandiózní p ípad**, který p ichází do na-ích kin, afl ne ekan selhává.* (MF, 27. 1. 2015)

Ve t ech p ípadech je pak grafickým prost edkem uvození u tohoto podtypu apozi ního vztahu identifikace poml ka.

Jako dal-í významový podtyp sledujeme uflití aponovaného lenu ve významu p ekladu názvu z cizího jazyka do e-tiny, ve sledovaných komunikátech se v-ak vyskytl pouze v po tu t í p ípad , nap .

*Do té doby se tu krom mnichovské -koly vyprofilovaly i dal-í skupiny, jako bylo sdružení Mnichovská secese sahající od naturalismu p es impresionismus afl po symbolismus nebo skupina **Der Blaue Reiter (Modrý jezdec)**, u nífl se za ínají objevovat avantgardní tendence.* (MF, 31. 1. 2015)

Tento podtyp byl uvozen nejz zn j-ími zp soby, vedle formálního zp sobu vyjád ení juxtapozicí v jednom p ípad dokládáme v tomto významu také výskyt spojky *ili*:

*A p idává krédo v u ítelov v t , fl nejzhoubn j-í dv slova na sv t jsou š **good job** ili š **dobrá práce*** (MF, 28. 1. 2015)

Z hlediska formálního způsobu uvození tohoto typu vztahu pozorujeme 23 případů volně spojených dokladů a 19 případů spojených špojovacími výrazy. Mezi užitými grafickými prostředky pro vyjádření juxtapozice převažuje poměrně výrazná dvojtečka, což souvisí s vysokým počtem výskytu podtypu identifikace jako součást názvu filmu. V těchto případech je užitou grafickou značkou dvojtečka a ojediněle nacházíme také volně spojení pomocí závorčky. Naopak čárka se jako grafický prostředek uvození juxtapozice ve zkoumaném vzorku nevyskytuje ani v jednom případě. Užití špojovacího výrazu pro uvození tohoto typu přístavkového vztahu bylo zaznamenáno v 19 případech. Nejčastěji špojovacím výrazem byl výraz *jako*, který se objevuje celkem v 8 případech v jednom konkrétním útvaru, ve všech těchto dokladech se jedná o identifikaci herce s postavou, kterou ztvárňuje:

Výborné výkony podali Miro Grisa jako stárnoucí divadelní kocour Múz a Juraj Šiernik jako Starobyl Vznesený. (MF, 27. 12. 2014)

Pro identifikace herce nebo herečky se svou rolí byl kromě zmíněného špojovacího výrazu *jako* použito ve těchto případech špojovací výraz *coby*.

Zápletka se drtí –ablony: zatímco Alec Baldwin coby samolibý –éf CIA hrdinovu elitní jednotku zruší, přebhlíci tajných služeb celého světa vytvoří mocnou nepřátelskou organizaci, jí se dokáže postavit pouze nyní – Ivanec Hunt a jeho paralyzování v rní. (MF, 30. 7. 2015)

Ve dvou případech bylo zjištěno užití spojky, která je charakteristická pro typ definovaný jako identifikace *ó neboli*. Spojka *neboli* uvozuje apozitivní člen, který vyjadřuje identifikaci přejatého ekvivalentu s výrazem domácím:

Přesněji –eno prequel neboli příběh, který –asov přechází jíř známým událostem. (MF, 16. 8. 2015)

Dále se setkáváme se špojovacími výrazy, jež uvozují přezdívku i vlastní jméno osoby, po jednom případě byly zaznamenány výrazy *vlastním jménem*, *alias*, *–e ený*. Zajímavé je také užití špojovacího výrazu *a la* přívodem z francouzštiny:

Kromě jasné –edesátkových písní ek tu tedy slyšíme i kytarové songy a la následující desetiletí stejně jako vyvolání nálady 80. Let, kdy se ostré kytaristky staly partnerem první syntezátory a bicí automaty. (MF, 5. 11. 2014)

Distantní postavení základového a aponovaného lenu se neobjevilo u tohoto typu p ístavkového vztahu ani v jednom p ípad , stejn tak pozorujeme v dokladech recenzí v deníku Mladá fronta DNES v tomto typu vztah pouze vyjád ení nev tným výrazem, cofl koresponduje s povahou ztotofn ní.

5.3.5 Typ apozičního vztahu definovaný jako zpřesňující

Tento typ p ístavkového vztahu se ve zkoumaných komunikátech deníku Mladá fronta DNES objevil celkem ve 24 p ípadech, zahrnuje tedy 8,51 % z celku. Nej ast j-ím zp sobem uvození tohoto typu vztahu byla juxtaopozice (v po tu 18 výskyt), která byla ve v t-in p ípad realizována árkou (13krát), ve t ech p ípadech sledujeme pro p ípojení aponovaného lenu uflití dvojte ky a ojedín le se setkáváme s uvozením prost ednictvím poml ky. V jednom p ípad byl zaznamenán aponovaný len, jenfl p esahuje hranici výpov di:

Jakmile minou tabuli Vítejte v eské republice, jako by vstoupili do za arované zem nikoho. Do divokého kraje bláta, de- a hvozď , v nichfl se mofná potuluje tajemný šmedv dí mufb z televizních zpráv, do sudetského zapadáková s jedinou hospodou, v nífl vládne Jakub fiá ek coby místní starosta, kde se n m ina loví z pam ti v kouzelných zkomoleninách a vet elci se dostane pou ení, a si nedává aj ó što tady nemají rádiö. (MF, 11. 8. 2015)

Uflití šspojovacího výrazu pro vyjád ení zp es ujícího typu apozi ního vztahu bylo dolofeno pouze v -esti p ípadech, provedením analýzy jsme zjistili, fle recenzenti Mladé fronty DNES výrazn neup ednostnili n který ze šspojovacíchõ výraz . V po tu jednoho výskytu se objevuje p ípojení šspojovacímõ výrazem *tedy*, který bývá typickým výrazem pro uvození tohoto vztahu:

Vet elce hraje sám Edgerton ó a dob e, tedy p esn v duchu zvolené refijní tóniny, jejúmfl hlavním znakem je sázka na nenápadnost. (MF, 21. 8. 2015)

V jednom p ípad pozorujeme i výskyt šspojovacíchõ výraz *vlastn , t eba, konkrétn , afl a a* .

Ve zkoumaných excerpcích zp es ujícího typu p ístavkového vztahu bylo zaznamenáno ve v-ech 24 p ípadech pouze postavení kontaktní. Vyjád ení apozi ního vztahu formou v tnou se neobjevilo ani v jednom p ípad , v-echny vztahy byly vyjád eny nev tným výrazem, v jednom p ípad p esahoval hranici výpov di (viz doklad vý-e).

V jednom případě následuje po posledním nevčetněm výrazu aponovaného lenu v ta vedlejší pířivlastková uvozená vztařným zájmenem *který* v náležitém tvaru:

Od prvního úsmvu i plá e své nositelky: od miminka p es batole k bezstarostné -kola ce, kterou vykořejí teprve rodinné st hování z kraje zelen do velkom sta (MF, 18. 7. 2015)

5.3.6 Typ apozičního vztahu definovaný jako vytění

Apozi ní vztah definovaný jako vytění byl ve zkoumaných útvarech recenzí v deníku Mladá fronta DNES zjiřt n v po tu 31 doklad . Na rozdíl od jazykového materiálu ze zvolených útvar deníku Lidové noviny zde nebyl zaznamenán ani jeden p ípad výskytu podtypu vytění, tedy exkluze. U tohoto typu podle o ekávání p evařuje uvození řspojovacímiř výrazy, takto p ipojené doklady sledujeme v po tu 21. Pro vyjádění tohoto typu vztahu si navzájem konkurují p edevřím výrazy *t eba* a *v etn* , jejich uřití bylo zjiřt no ve stejné etnosti, a to ty i p ípady. S výrazem *t eba* dále alternuje řspojovacíř výraz *nap .*, který nacházíme ve dvou p ípadech ze zkoumaného vzorku jazykového materiálu, ve stejném po tu dokládáme rovn řl výskyt výrazu *konkrétn* . Ve t ech p ípadech pozorujeme jako zp sob p ipojení aponovaného lenu uřití řspojovacíhoř výrazu *jako*, po n mřl v jednom p ípad následuje forma v tná:

Ty jsou v-ak uchopovány za pouřití vřdobytk elektronické sou asnosti, zmutovaných zvuk nástroj , jako kdyřl v jedné z nejkrásn j-řch písni V jeze e mléka a mlhy p ejde melodická a zvukov velmi libá hudba do hlukové st ny. (MF, 29. 7. 2015)

Dalř řspojovacíř prost edky byly v daných typech apozi ního vztahu dolofeny pouze o jedin le, v jednom p ípad . V tomto po tu sledujeme vytění uvozené řspojovacímiř výrazy *krom toho, mimo jiné, hlavn , zvlá-t , jmenovit , typu.*

V deseti p ípadech, které byly vyjád eny pomocí juxta pozice, sledujeme nejvyří výskyt uvození závorkou, jeřl nacházíme v -esti p ípadech. V t chto p ípadech se jedná o vytění názv konkrétních hudebních skladeb, které odpovídají ř zným řlánř m i pouřitým nástroj m:

Krom nekonfliktního rádiového popu se na jednotlivých polohách rozkro ıla od tvrdých kytar (Kdo se mnou tan í) p es dubstepové mezihry (Bez řitulk) ařl k jazzové vyklidn nosti (Náhle). (MF, 27. 11. 2014)

Dvakrát je grafickou zna kou pro volné p ipojení aponovaného lenu dvojte ka, jednou se ve zkoumaných typech vytění vyskytlo uvození řrkou a pomřkou.

Jako u ady doklad ostatních typ apozičních vztahů i v tomto případě pozorujeme pouze spojení základového a aponovaného lenu definované jako kontaktní. V excerpčních typu vytváření byla kromě výrazů nevětných zaznamenána i forma větná, a to dokonce v sedmi případech.

*Stejně pověchný ráz má celý děj provázený líbeznou hudbou, modrým nebem a **poukami** typu **šTy na to máš, musíš** v **itě**.* (MF, 31. 1. 2014)

Kromě toho nacházíme mezi analyzovanými doklady i případy, kdy je aponovaný len tvořen souvětím:

*tená v publikaci natrefí i na **humorné scény o t eba kdyflauto** i v kapitole o nakladateli **Borovém citují Eduarda Basse a jeho satirickou íkanku, kterou napsal v souvislosti s vydáním téhoftitulu **Bofeny N mcové u n kolika nakladatel****.* (MF, 30. 1. 2015)

5.3.7 Typ apozičního vztahu definovaný jako rektifikace

Výskyt tohoto typu spojkového vztahu ve zkoumaných dokladech byl doložen pouze v několika případech, přesněji jen pouze třikrát. Věchny doložené případy jsou uvozeny pomocí špojovacích výrazů, po jednom výskytu pozorujeme spojení špojovacími výrazy *i lépe*, *i spí-e* a *p esn ji e eno*. Juxtapozici jako způsob uvození aponovaného lenu jsme nezaznamenali v žádném z případů. Postavení základového a aponovaného lenu spojkového vztahu v uvedených dokladech je výhradně kontaktní. Z hlediska formy nacházíme ve sledovaném vzorku pouze větné výrazy.

5.3.8 Typ apozičního vztahu definovaný jako sumarizace

Sumarizace neboli shrnutí se jako typ apozičního vztahu v analyzovaných útvarech deníku Mladá fronta DNES vyskytuje ve stejné frekvenci jako typ rektifikace, tedy ve třech případech, v jednom zkoumaném útvaru recenze byl dokonce tento typ vztahu doložen ve dvou případech. Jednou sledujeme jako způsob uvození aponovaného lenu užití volného spojení, ve kterém je grafickým prostředkem pomlčka a formálně je zde užit větný výraz:

Jak na tom bude dosud pospolitá rodina za p t, deset nebo dvacet let, co si ze zakoupeného dobrodružství samostatného tatínka odnesou do vlastní dospělosti jeho děti, kolik í an v budoucnu uplatní e-tinu, kterou je využit na zemědělské kole o to jsou otázky, na které dokument Je nám spolu dobře zatím nehledal odpov
(MF, 27. 11. 2014)

Ve zbylých dvou případech nacházíme šspojovacíõ výraz *zkrátka* a *vesm s*.

Bití, mu ení, ponífování, popravy ó vesm s známé výjevy inscenuje Jolie podle vlastního klí e-pouze pe liv , d kladn a skoro posedle. (MF, 31. 1. 2014)

Ve zkoumaných komunikátech bylo podle o ekávání dolofeno u tohoto typu pouze postavení kontaktní. Sumarizace v prvním p ípad zahrnovala t i leny, ve druhém pozorujeme dokonce výskyt ty len , jednou se setkáváme se dv ma aponovanými leny téhofl p ístavkového vztahu.

Frekvence jednotlivých typ apozi c v útvech deníku Mladá fronta DNES je zobrazena v následující tabulce:

Typ apozičního vztahu	Početní zastoupení	Procentní zastoupení
Klasifikace	71	25, 18
Vysvětlující	60	21, 28
Výčet	48	17, 02
Identifikace	42	14, 89
Vytčení	31	10, 99
Zpřesňující	24	8, 51
Rektifikace	3	1, 06
Sumarizace	3	1, 06
Celkem	282	100

Tabulka 2: Frekvence jednotlivých typů apozičních vztahů v recenzích deníku Mladá fronta DNES

5.4 Dílčí závěry z analýzy komunikátů deníku Mladá fronta DNES

V 50 sledovaných útvech recenzí Mladé fronty DNES bylo dolofeno celkem 282 doklad výskytu apozi ního vztahu. Nejfrekventovan j-ím typem, který se v daných komunikátech vyskytl, je typ definovaný jako klasifikace, byl zaznamenán v 25,18 % p ípad .

U tohoto typu pom rn výrazn p evafluje p ípojení juxtapozi c, nej ast ji graficky realizované árkou, v n kterých p ípadech se objevuje dvojte ka. Mezi šspojovacímiõ výrazy, které byly zaznamenány v malé mí e, p evládají výrazy *tedy* a *coby*. Z hlediska formy se zde setkáváme p edev-ím s nev tnými výrazy, v nezanedbatelném po tu se objevují i doklady, ve kterých po nev tném výrazu následuje v ta vedlej-í p ívlastková.

Druhým nej ast j-ím typem p ístavkového vztahu, který byl dolofen v analyzovaných komunikátech, je typ vysv tlující, jeho výskyt sledujeme v 21,28 % zkoumaného vzorku. Preferovaným zp sobem p ípojení byla juxtapozi ce, nej ast ji graficky uvozená dvojte kou. A koli formáln p evafluje výskyt nev tného výrazu,

u tohoto typu sledujeme v 11 případech také uvození formou *v tnou*, které obvykle předchází právě dvojteka. Ze špojovacích výrazů byla doložena především charakteristického špojovacího prostředku *tedy*, špojovacího výrazu *totiž* a *ili* bylo užití v málo případech.

Jako zatím nejfrekventovanější typ přístavkového vztahu byl zaznamenán typ *vý et*, konkrétně v 17,02 % případů. Ve zkoumaných dokladech poměrně výrazně převládá *vý et* neúplný nad *vý et* úplným. U příkladů typu *vý et* neúplného sledujeme také užití špojovacích výrazů *po níže-kon* a *od-po*. Recenzenti Mladé fronty DNES preferovali *vý et* o dvou, respektive třech slovech, nejvíce zaznamenaný počet slovech *vý et* byl sedm. Zajímavým zjištěním je také to, že některé případy, které byly uvozeny některým špojovacím výrazem a juxtapozicí. Pro vyjádření juxtapozice byla nejčastěji užitá dvojteka. V několika případech sledujeme špojovací výraz *a*, po kterém následuje v dané formě: *a užit bylo, a jde o, a je to*.

Dalším poměrně frekventovaným typem v analyzovaných útvarech recenzí Mladé fronty DNES je typ zvaný identifikace, jeho výskyt byl pozorován v 14,89 % případů v tomto periodiku. Zde podobně jako v Lidových novinách sledujeme podtyp identifikace: podtitul jako součást názvu filmu, který je opět uvozen dvojtekou, případně pomlčkou. V malé míře i v těchto komunikátech sledujeme typ identifikace, který vyjadřuje překlady z cizího jazyka (angličtiny a němčiny) do češtiny. Z hlediska způsobu uvození mírně převládá volné připojení slovy, graficky nejčastěji vyjádřeno dvojtekou, poté pomlčkou. Nejfrekventovanější špojovací výrazy, které byly užití v tomto typu vztahu, jsou *jako* a na druhém místě *coby*, oba tyto výrazy spojují slova apozitivního vztahu, jenž vyjadřuje ztotožnění herce se svou rolí. U tohoto typu nebyl zaznamenán žádný případ distantního postavení slovy, stejně tak nenacházíme jediný doklad apozitivního slova vyjádřeného formou *v tnou*.

V méně případech byl ve zkoumaných recenzích pozorován výskyt typu vytváření (10,99 %), a to se jedná o vytváření některé scény z daného filmu. V těchto útvarech Mladé fronty DNES nebyl zjištěn výskyt exkluze, tedy podtypu vytváření. V daném dokladu tohoto vztahu byla uvozena pomocí špojovacích výrazů, a to především výraz *v etn* a *t eba*. Ve dvou případech se vyskytují i špojovací výrazy *např.* a *konkrétně*. Apozitivní slovy, který je realizován formou *v tnou*, je také uvozen výrazem *jako*. U volného připojení byla zjištěna především závorka jako grafického prostředku. U tohoto

typu apozi ního vztahu byly dolofeny i p ípady, kdy je aponovaný len realizován v t nou formou, n kdy dokonce i souv tím.

Zp es ující typ apozi ního vztahu byl nalezen v daných komunikátech ve frekvenci 8,51 %. Recenzenti Mladé fronty DNES u tohoto typu dali p ednost volnému p ípojení, nejvíce p ípad bylo p ípojeno árkou. ŠSpojovacíõ výraz se ve zkoumaných vztazích objevil pouze v -esti p ípadech (nap . *tedy*, *vlastn* , *t eba*, *konkrétn* , *a* , *afñ*). U tohoto typu nesledujeme ani jeden p ípad výskytu distantního postavení základového a aponovaného lenu, ani p ípad, kdy je aponovaný len realizován v t nou formou.

Dv ma nejmén zastoupenými typy p ístavkového vztahu v recenzích Mladé fronty DNES jsou rektifikace a sumarizace. Oba tyto typy byly zji-t ny pouze ve t ech p ípadech. V-echny p ípady rektifikace jsou uvozeny šspojovacímõ výrazem, konkrétn *i lépe*, *i spí-e* a *p esn ji e eno*, aponovaný len je vñdy realizován nev tným výrazem. U typu definovaného jako sumarizace ili shrnutí nacházíme dvakrát p ípojení šspojovacímõ výrazem, a to *vesm s* a *zkrátka*. U p ípadu uvozeného juxtapozicí sledujeme jako grafický prost edek poml ku a po ní následuje v ta. V dokladech se objevilo shrnutí o dvou, t ech i ty ech lenech.

5.5 Porovnání výsledků v komunikátech deníku Lidové noviny a Mladá fronta DNES

Z analýzy útvar recenzí v t chto periodikách vyplývá, ñe recenzenti deníku Lidové noviny uflivali výrazn v t-í po et apozi níh vztah (bylo zji-t no 377 doklad) neñ recenzenti deníku Mladé fronty DNES. (282 doklad). V obou periodikách byl jako nejfrekventovan j-í typ zaznamenán apozi ní vztah definovaný jako klasifikace, doklady tohoto typu v Lidových novinách tvo ily 27,06 % díl ího celku a v Mladé front se tento typ vyskytl ve frekvenci 25,18 %, v obou denících tedy apozi ní vztah definovaný jako klasifikace zahrnuje více neñ tvrtinu zkoumaného vzorku. V obou denících u t chto typ p ístavkového vztahu pozorujeme výraznou p evahu volného p ípojení, tedy juxtapozice, nej ast ji vyjád enou árkou. V Lidových novinách je v-ak druhým nejfrekventovan j-ím grafickým znaménkem pro vyjád ení juxtapozice poml ka, zatímco v Mladé front sledujeme druhou nejv t-í frekvenci uflití dvojte ky. Uflití šspojovacíhoõ výrazu u typu klasifikace v Lidových novinách je ojedin lé, v dokladech se vyskytly jednou pouze výrazy *tedy* a *spí-*, oproti tomu v Mladé front sledujeme sedm uflití šspojovacíhoõ výraz , konkrétn také výrazu *tedy* (ty íkrát) a navíc výrazu *coby*. Z hlediska postavení len apozi ního vztahu v Lidových novinách bylo u tohoto typu zaznamenáno n kolik p ípad

distantního postavení, v komunikátech Mladé fronty byly všechny doklady uvozeny postavením kontaktním. V obou denících podle předpokladu výrazně preferovala forma neutrálního výrazu nad formou vztahovou, bylo doloženo několik případů, kdy po neutrálním výrazu následuje vztahová vedlejší příložková.

V dokladech obou deníků byla zjištěna druhá nejvyšší frekvence představného vztahu definovaného jako typ vysvětlující, ať již byl tento typ doložen v útvarech deníku Mladá fronta DNES. U dokladů tohoto typu vztahu v deníku Lidové noviny i Mladá fronta DNES pozorujeme preferenci uvození juxtapozicí, v Lidových novinách byly takto připojeny téměř tři čtvrtiny vztahů, zatímco v Mladé frontě 61,67 % případů. V prvním jmenovaném deníku byla zaznamenána poměrně často jako nejvyšší grafický prostředek juxtapozice, v druhém deníku preferovala dvojtečka. V obou periodikách sledujeme stejný počet případů užití špojovacího výrazu *tedy* (dvanáct), kromě toho i podobný počet výskytů špojovacího výrazu *totiž*, rovněž výraz *ili* nacházíme v dokladech obou deníků. V Mladé frontě na rozdíl od Lidových novin pozorujeme výskyt několika případů distantního postavení základového a aponovaného lenu, u obou deníků byla rovněž zaznamenána vztahová forma aponovaného lenu zhruba v podobné frekvenci.

V obou denících byl zjištěn rozdíl ve třetím nejfrekventovanějším typu apozičního vztahu, v deníku Lidové noviny toto postavení zaujímá typ definovaný jako identifikace, zatímco ve druhém deníku je to výčet. U představného typu identifikace v obou případech dokládáme podtyp identifikace, součástí názvu filmu, který je ve vztahových případech uvozen dvojtečkou. U obou deníků preferuje připojení juxtapozicí, nejvyšším grafickým prostředkem připojení v deníku Lidové noviny je závorka, což souvisí s vysokým počtem identifikace jako příkladu z cizího jazyka, v komunikátech Mladé fronty DNES preferuje dvojtečku. V obou denících sledujeme výskyt špojovacího výrazu *jako* a *coby* pro vyjádření identifikace herce s rolí. V komunikátech Lidových novin i Mladé fronty DNES byl pozorován výskyt pouze kontaktního postavení.

U typu apozičního vztahu definovaného jako výčet zjišťujeme stejný počet dokladů jak v deníku Lidové noviny, tak v Mladé frontě DNES (48 výskytů). V deníku Lidové noviny byla doložena vztahová příložková uvozených juxtapozicí, zatímco v deníku Mladá fronta jsou juxtapozice a připojení špojovacím výrazem zastoupeny rovněž (v 24 případech). Nejvyšším spojovacím výrazem ve vztazích tohoto typu v deníku Lidové noviny i Mladá fronta DNES je spojka *jako*, po které ve vztahových případech

následovala forma v tná. V obou případech sledujeme p evahu vý tu neúplného nad vý tem úplným, v deníku Mladá fronta DNES bylo nalezeno výrazn více p ípad vý tu neúplného. Recenzenti obou deník up ednostnili spí-e vý et o men-ím po tu len (dvou, t í).

Jako tvrtý nejfrekventovan j-í typ byl doložen apozi ní vztah vý et v Lidových novinách, zatímco v Mladé front DNES je to identifikace. Rozdíl ve frekvenci typ v jednotlivých denících sledujeme i u typu zp es ujícího a vyt ení, v Lidových novinách typ zp es ující p evládl nad vyt ením, v Mladé front DNES je to p esn naopak. U typu vyt ení se v obou periodikách vyskytla v t-ina p ípad uvození šspojovacímiõ výrazy, výraz *t eba* byl dominantní v obou denících. V deníku Lidové noviny pozorujeme dva p ípady podtypu vyt ení, tedy exkluze, v deníku Mladá fronta DNES jsme nezaznamenali jediný takový p ípad. U typu apozi ního vztahu definovaného jako zp es ující jsme se setkali ve v t-in doklad s volným p ípojením árkou. Ze šspojovacíchõ výraz se objevují v obou denících výrazy *tedy* a *t eba*.

Poslední dva typy, rektifikace a sumarizace, se v obou denících objevují v málo výskytech. Typ definovaný jako rektifikace byl doložen ve v t-ím po tu v Lidových novinách (12 výskyt), zatímco v Mladé front DNES byly nalezeny jen t i p ípady. V obou denících sledujeme pouze postavení kontaktní, šspojovacíõ prost edky jsou r znorodé, výraz *p esn ji e eno* nacházíme v komunikátech obou periodik. Výskyt sumarizace neboli shrnutí byl zji-t n pouze v ojedín lém p ípad v deníku Lidové noviny, v Mladé front DNES byl doložen ve t ech p ípadech, v jednom p ípad zde byl uvozen šspojovacíõ výrazem *zkrátka*, jinak ostatní doklady tohoto vztahu byly p ípojeny juxtapozicí, poml kou.

Frekvence jednotlivých typů v obou denících dohromady je uvedena v tabulce níže:

Typ apozičního vztahu	Početní zastoupení	Procentní zastoupení
Klasifikace	173	26,25
Vysvětlující	131	19,88
Výčet	102	15,48
Identifikace	96	14,57
Vytčení	69	10,47
Zpřesňující	65	9,86
Rektifikace	19	2,88
Sumarizace	4	0,61
Celkem	659	100

Tabulka 3: Frekvence jednotlivých typů apozičních vztahů v recenzích celkem

6. ZÁVĚR

Z výzkumu jednotlivých typů apozičních vztahů v analytických komunikátech publicistického funkčního stylu, recenzích, vyplývá, že v těchto útvarech je užití pístavkového vztahu poměrně časté, ve 100 sledovaných recenzích bylo doloženo celkem 559 apozičních vztahů. Tyto vztahy jsou vyvolávány jako prostředek pro zdůraznění úvahového charakteru těchto komunikátů, podpora úvahového principu je zejména především u typů apozičních vztahů, které jsou definovány jako klasifikace a typ vysvětlující, je-li se ve zkoumaných útvarech objevily v nejvyšší míře. Byl také zjištěn poměrně vysoký výskyt typů apozičních vztahů definovaných jako identifikace, což souvisí s potřebou vyjádřit český překlad názvu z cizího jazyka i ztotožnění herce s danou rolí. Jako čtvrtý nejčastější typ pístavkového vztahu se vyskytl výčet, byla doložena výrazná preference výtu neúplného nad výtem úplným. Z hlediska použití len v jednotlivých aponovaných výrazech převládá skupina tvořená dvěma leny. Užití typu apozičního vztahu vytváření jsme sledovali v případech, kdy recenzenti vybírali určitou scénu z filmu i skladbu z hudebního alba. Úvahový princip byl uplatněn také v dokladech pístavkového vztahu definovaného jako typ zesměšňující, který se vyskytl v časté nejvyšší frekvenci ze sledovaných typů. Překvapivým zjištěním je nízké zastoupení pístavkových vztahů rektifikace a sumarizace v analyzovaném jazykovém materiálu, zvláště výskyt sumarizace neboli shrnutí sledujeme jen v několika případech.

Analýzou dělích komunikátů deníku Lidové noviny a deníku Mladá fronta DNES bylo zjištěno, že v útvarech těchto deníků byly doloženy rozdíly ve frekvenci u kterých typů apozičních vztahů a způsobech jejich spojení, které pravděpodobně souvisí s individuálním stylem autorů, obecně ale pozorujeme shodné užití těchto apozičních vztahů v podobných funkcích v obou denících.

Ve sledovaných komunikátech obecně považuje juxtapozice jako formální způsob uvození pístavkového vztahu, podle našeho předpokladu tedy bylo upřednostněno volné spojení aponovaného výrazu k výrazu základovému. S uvozením prostřednictvím juxtapozice se setkáváme ve 468 případech, to činí 71 % ze zkoumaného jazykového materiálu. Graficky byla juxtapozice vyjádřena čárkou, závorkou, pomlčkou, dvojtečkou, středníkem, lomítkem nebo uvozovkami. Převažovalo užití čárky, a to ve 206 případech. Druhým nejfrekventovanějším způsobem uvození byla dvojtečka (102 případů), která se vyskytla především u podtypu identifikace (identifikace jako součást názvu filmu) a výtu.

Pomlka jako grafický prostředek pro spojení juxtaopozice byla zjištěna v 74 případech u různých typů opozice. Méně častými prostředky byla závorka (56 případů).

Špojovací výrazem je proústavkový vztah uvozen celkem ve 187 výskytech. Jedná se o špojovací výrazy, které jsou typické pro jednotlivé typy opozice nebo vztahu. Nejfrekventovanějším špojovacím výrazem v analyzovaném vzorku je *tedy*. Vyskytuje se celkem v počtu 36 případů. Distribuce tohoto špojovacího výrazu je rozložena téměř rovnoměrně v analyzovaných útvarech obou deníků. Tento výsledek odpovídá zjištěné vysoké frekvenci proústavkového vztahu vysvltujícího, pro který je právě špojovací výraz *tedy* typický, tento špojovací výraz ale nacházíme i u jiných typů proústavkových vztahů: klasifikace a typu zesuvujícího. V 16 případech bylo zjištěno užití špojovacího výrazu *teba*, podobný výraz *například* byl doložen pouze v pěti případech. Tyto výrazy jsou charakteristické především pro uvození vyjádření, které se také vyskytuje ve zkoumaném vzorku poměrně často. Těmito nejčastěji užitými špojovacími výrazy je *jako*. Nejčastěji uvozuje vysvltující typ opozice nebo vztahu, který je ve většině případů vyjádřen v tónu formou a uvozuje neúplný výčet, objevuje se také jako nejčastěji špojovací výraz u typu identifikace, kdy se jedná o ztotožnění herců s rolí, v této funkci mu konkuruje výraz *coby*. U zesuvujícího typu proústavkového vztahu byl doložen jako nejfrekventovanějším špojovacím výrazem výše zmíněný výraz *tedy*. U proústavkového typu definovaného jako rektifikace byla zjištěna široká škála špojovacích výrazů, nejvíce výskyt byl pozorován u špojovacího výrazu *proč* *protože*, výraz *respektive* se vyskytl v méně případech. U typu sumarizace sledujeme v většině případů spojení juxtaopozic, pouze dva doklady proústavkového vztahu sumarizace byly uvozeny špojovacím výrazem, a to výrazem *zkrátka* a *vesměs*.

Formálně byla převážná většina aponovaných členů proústavkového vztahu vyjádřena formou nvtvozího výrazu. Vtvozí forma byla doložena v 65 případech, což činí 9,86 % zkoumaných jazykových dokladů. Forma vtvozí byla podle předpokladu zjištěna v nejvíce frekvenci u typu vysvltujícího, což odpovídá jeho charakteru. V několika dokladech v obou denících se setkáváme s tím, že aponovaný člen přesahuje hranice výpovědi. V případech, kdy je nvtvozí výraz rozvitý v tónu vedlejší, byl doložen nejvíce výskyt v tónu vedlejší proústavkové uvozené vztafňným zájmenem *kteří*, v případě *jenž* v proústavkové tvaru.

Z hlediska postavení základového a aponovaného lenu p ístavkového vztahu jednozna n p evafluje postavení kontaktní. Kontaktní postavení bylo identifikováno v 625 p ípadech, distantní pouze ve 30 p ípadech bez velkých rozdíl v závislosti na zkoumaném deníku. Z toho vyplývá, že v 95 % v-ech p ípad recenzenti podle o ekávání up ednostnili kontaktní postavení základového a aponovaného lenu, což p íspívá k v t-í srozumitelnosti a orientaci v textu. Distantní postavení lenu základového a aponovaného bylo up ednostn no p edev-ím v t ch p ípadech, kde to vyfladovala stavba v ty. U n kterých typ apozi ního vztahu sledujeme dokonce nulový výskyt distantního postavení len , což souvisí s charakterem t chto vztah , nap . u typ identifikace, zpsn ní, sumarizace a rektifikace. Nejv t-í po et výskyt distantního postavení (dvanáct) bylo doloeno u typu vý et.

RESUMÉ

The diploma thesis deals with the description of appositional relation and the individual semantic types of this relation. In the theoretical part the stylistic characteristics of the individual subtypes of journalistic style with focus on texts of analytic substyle are described. In the next subchapter the term appositional relation is defined from various viewpoints and research criteria are determined. In the practical part of the thesis the analysis of selected language material in the texts of reviews published in daily newspapers Lidové noviny and Mladá fronta DNES was performed. Based on the analysis, fractional conclusions about the types, frequency and form of the excerpted examples were drawn, the way in which the use of these relations contributes to reflective character of these texts were noted. Fractional conclusions of the analysis of language material from the individual daily newspapers are compared and the differences are determined. In the conclusion, the results of complex analysis of all texts analyzed in both newspapers are summarized.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BE KA, J. *Sloh furnalistiky*. 1. Vydání. Praha: Noviná , 1986, 254 s.

ECHOVÁ, M. *e-tina ó e a jazyk*. 2. vydání. Praha: ISV, 2000, 407 s. ISBN 80 85866-57-9.

ECHOVÁ M. *Sou asná eská stylistika*. 1. vydání. Praha: ISV, 2003, 342 s. ISBN 80 86642-00-3.

DANETM GREPL a kol. *Mluvnice e-tiny 3. Skladba*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1987, 746 s.

GREPL M., KARLÍK P. *Skladba spisovné e-tiny*. 1. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, 474 s. ISBN 14-608-86.

HALADA-OSVALDOVÁ a kol. *Encyklopedie praktické furnalistiky*. 1. Vydání. Praha: Libri, 1999, 255 s. ISBN 80-85983-76-1.

CHLOUPEK J. *Stylistika e-tiny*. 1. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991, 294 s. ISBN 80-04-23302-3.

KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ. *Encyklopedický slovník e-tiny*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, 604 s. ISBN 80-7106-484-X.

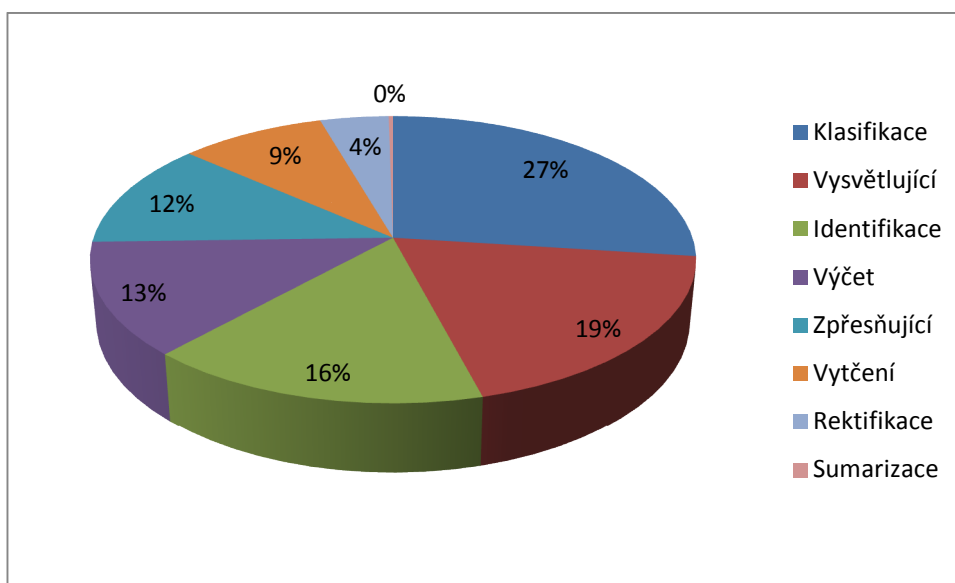
SRPOVÁ, H. *K aktualizaci a automatizaci v sou asné psané publicistice*. 1. Vydání. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 1998, 168 s. ISBN 80-7042-490-7

PŘÍLOHA A

Tabulka . 1: Frekvence jednotlivých typů apoziciálních vztahů v deníku Lidové noviny

Typ apoziciálního vztahu	Početní zastoupení	Procentní zastoupení
Klasifikace	102	27,06
Vysvětlující	71	18,83
Identifikace	60	15,92
Výčet	48	12,73
Zpřesňující	45	11,94
Vytčení	34	9,02
Rektifikace	16	4,24
Sumarizace	1	0,27
Celkem	377	100

Graf . 1: Frekvence jednotlivých typů apoziciálních vztahů v deníku Lidové noviny

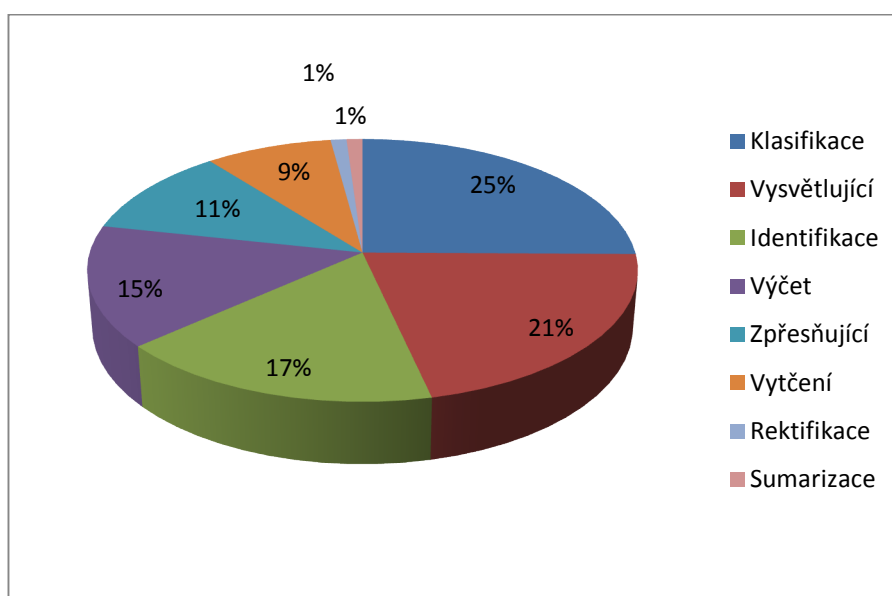

PŘÍLOHA B

Tabulka . 2: Frekvence jednotlivých typ apozi ních vztah v deníku Mladá fronta

Typ apozičního vztahu	Početní zastoupení	Procentní zastoupení
Klasifikace	71	25, 18
Vysvětlující	60	21, 28
Výčet	48	17, 02
Identifikace	42	14, 89
Vytčení	31	10, 99
Zpřesňující	24	8, 51
Rektifikace	3	1, 06
Sumarizace	3	1, 06
Celkem	282	100

Graf . 2: Frekvence jednotlivých typ apozi ních vztah v deníku Mladá fronta

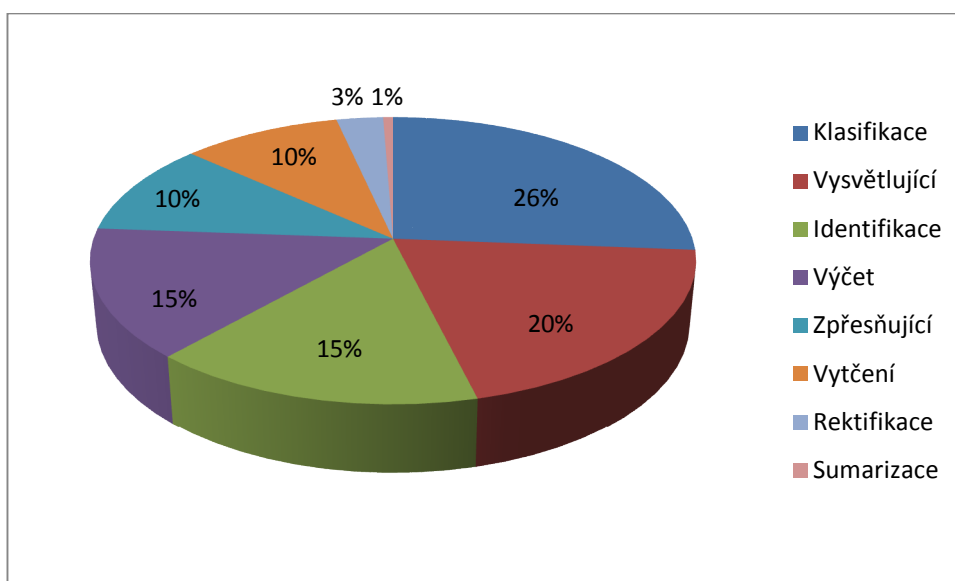

PŘÍLOHA C

Tabulka . 3: Frekvence jednotlivých typ apozi ních vztah ve zkoumaných komunikátech celkem

Typ apozi ního vztahu	Početní zastoupení	Procentní zastoupení
Klasifikace	173	26, 25
Vysvětlující	131	19, 88
Výčet	102	15, 48
Identifikace	96	14, 57
Vytčení	69	10, 47
Zpřesňující	65	9, 86
Rektifikace	19	2, 88
Sumarizace	14	0, 61
Celkem	659	100

Graf . 3: Frekvence jednotlivých typ apozi ních vztah ve zkoumaných komunikátech celkem

PŘÍLOHA D

Ukázka recenze z deníku Lidové noviny

Setkání folkařů napříč polovinou století

Záznam jedinečného koncertu *Another Day Another Time* s účastí **Joan Baezové, Elvise Costella** či **Jacka Whitea** vznikl v návaznosti na film *V nitru* Llewyna Davise bratří Coenů. Vypíchl ovšem něco trochu jiného.

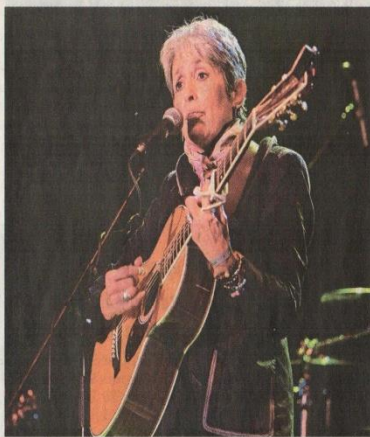
TOMÁŠ S. POLÍVKA

Děj filmu *V nitru Llewyna Davise* (2013) zasadili bratři Coenovi do roku 1961. Z pohledu fiktivního neúspěšného muzikanta měl připomenout atmosféru dob tzv. amerického folkového revivalu, který započal ve 40. letech minulého století a jehož popularita kulminovala v první polovině 60. let. Aby film podpořili, napadlo bratry Coeny a producenta soundtraku T Bone Burnetta, písničkáře známého také díky hudbě k filmu *Návrat do Cold Mountain*, uspořádat mimořádný koncert. Konal se 29. září 2013 v newyorské Town Hall a svedl na pódium těžko uvěřitelnou sestavu hudebníků různých generací. Záznam vystoupení právě vychází.

„Některé z písní ve filmu jsou sto let staré, jiné byly právě napsány, ale znějí jako sto let staré. (...) Abychom přitáhli pozornost k nezrovna módnímu snímku, pozvali jsme na pódium nejen herce a hudebníky, kteří se podíleli na soundtraku, ale také členy výjimečné muzikantské komunity, která se spojila právě kolem této staré hudby a drží ji při životě i v nejspolečasnějším rozpuku technologické revoluce. Požádali jsme je, aby zahráli jednu tradiční píseň a jednu ze svých nových skladeb,“ vysvětlil T Bone Burnett v tiskové zprávě k vydání živého dvojalba.

Podtitul koncertu zněl „Oslava hudby z filmu *V nitru Llewyna Davise*“. Přesně to nabízí i nahrávka. Nezávisle na filmu oslavuje nejen muziku prvních „folkařů“, kteří před více než půlstoletím začali oživovat zájem o lidové písně a vytvářet zcela novou písničkářskou scénu, ale i odkaz této hudby v tvorbě dnešní.

K příjemným překvapením a silným momentům koncertního alba patří například duet Joan Baezové (74), pamětnice vrcholných dob folkového revivalu, a Marcuse Mumforda (27), frontmana kapely Mumford & Sons. A vůbec setkávání různých písničkářských generací. S paní Joan si zazpívají i „britský vyslanec“ Elvis Costel-

Stmelující osobnost Joan Baezová (v Praze 2009) FOTO MAFRA - MICHAL RŮŽIČKA

lo (60), písničkářka Gillian Welchová (47) nebo Chris Thile (33) ze sestavy kapely Punch Brothers (u nás známý díky nedávnému koncertu s jazzmanem Bradem Mehldauem). Nevzniklo přitom nic sentimentálně rozechvělého, z muziky je cítit vzájemná úcta a zároveň zdravé sebevědomí.

Díky koncertu se uskutečnila i jinak nepravděpodobná spolu-

práce „meziprofesní“. Oscar Isaac, představitel postavy Llewyna Davise, a další herec Adam Driver se předvedli jako zdatní zpěváci dokonce i ve společné písni (a tím pádem v přímém srovnání) s Elvisem Costellem.

Nezvyklá spojení ovšem nezastihují vystoupení sólová. Dle očekávání brilantní vstup předvedl například Keb' Mo', který se krom

blues vždy věnoval i folku a odkazu protestních zpěváků. Nepřekvapí ani, že mezi účinkující dobře zapadl rocker Jack White. Nominoval se díky svým obecně známým sběratelským, vydavatelským a samozřejmě i muzikantským zájmům o meziválečné blues i folk.

Hned několika interpretům se díky koncertu podařilo více zviditelnit, konkrétně reprezentantkám tzv. neotradicionálního country The Secret Sisters či jazz-soulové kapele Lake Street Dive. A Rhiannon Giddensová, jinak zpěvačka cenou Grammy dekorovaná skupiny Carolina Chocolate Drops, předvedla natolik strhující sólový výkon, že jí T Bone Burnett hned v záklusí nabídl produkci profilového alba.

Retro folkového revivalu?

Skoro by se mohlo zdát, že dvojalbum *Another Day Another Time* reprezentuje záznam jakéhosi retro folkového revivalu 60. let. Ale tak to není, žádné pusté opakování minulého se nekoná. Když už, tak snad „revival revivalu“, „oživené oživení“. Nahrávka spíše ukazuje, jak se do dnešní eklektické hudební scény propjala mimo jiné i estetika původního folku. Ona estetika byla ostatně vždy kontinuálně přítomna, byť se třeba v rámci freak folkové či weird folkové vlny schovávala do lapto-

pů a zahalovala elektronickým zvukovým závojem.

Ani jednoho z interpretů přizvaných na koncert nelze označit za pouhého epigona. Avett Brothers, Conor Oberst, Rhiannon Giddensová ani Punch Brothers tu nehrají, navzdory uvedenému citátu T Bone Burnetta, „staře“. Jen znají zdrojnice své hudby, dokážou těžit ze stejného kulturního podloží jako generace před nimi a dodat priznanému dědictví současný úhel pohledu i osobitost. I Benjaminem Marcus Mumford umí následovat motivy z dob, které nepamatují ani jeho rodiče, s odzbrojující přesvědčivostí, upřímným nadšením, ale hlavně po svém.

Název koncertu i živého alba převzal T Bone Burnett od muže, v jehož kapele v polovině 70. let působil. Ide o verš z písně Boba Dylana *Farewell* (1963), která změnila v závěru filmu *Inside Llewyn Davis* i propagačního koncertu: „Setkáme se jineho dne, v jiném čase.“ Příhodný titul. Rande folkařů několika generací se onoho dne úplně jiné éry vydařilo.

Různí umělci: *Another Day Another Time*

Nonesuch/Warner, 2015
Celkový čas: 2CD 66:48 + 64:10

Autor je hudební publicista